

SZOKOLAY KORNÉLNÉ.

(Strelisky felvétele 1895-ben.)

JÓTÉKONY
MAGYAR ASSZONYOK
A VILÁGHÁBORÚ ELŐTT

SZOKOLAY KORNÉLNÉ
FELJEGYZÉSEI

ÍKTA:

HERCZEG JENŐ

ÁRA 2 PENGŐ 50 FILLÉR

ATHENAEUM
IRODALMI ÉS NYOMDAI R.-T. NYOMÁSA
BUDAPEST

BEVEZETÉS.

A háborúelőtti évtizedek jótékonyági mozgalmának vázlatos története van ezekben a sorokban. Akkor még a hivatalos szegénygondozás gyermekcipőkben járt, nagyon szűk térre szorított. A szegények, az elhagyottak segítése, támogatása jóformán teljesen társadalmi feladat és kötelezettség volt.

A magyar főúri- és középosztály asszonyai, leányai — lelkes és áldozatkész férfiak segítségével — gondoskodtak arról, hogy az élet elesettjei, a sors esendő lelkei legalább valami támogatást, az elhagyott árvák pedig gondozást nyerjenek.

Mennyi önfeláldozással, milyen nehéz és fáradságos munkával teljesítették az akkori idők jólelkű, nemesszívű hölgyei önként vállalt kötelezettségeiket.

Lehetetlen meghatottság nélkül olvasni azoknak a jótékony hölgyeknek odaadó munkásságáról szóló hírlapi tudósításokat. Mert a lapok is — annak idején -- bőven és részletesen számoltak be minden jelentősebb jótékony akcióról.

S előbukkannak a nyolcvanas évek vezető társadalmából: nevek, melyeknek viselői már az édes anyaföldben pihennek és azzal a felemelő érzéssel hunyták le örök álmra jóságos szemüket: hogy amíg azok a szemek ragyogtak, amíg érző szívük dobozott; *jót és nemeset cselekedtek.*

De az örök világosság hónapja elköltözöttek mellett, előtűnnek olyan nevek, akik ma, nemes életük alkonyán, egv tartalmas, jósággal telt élet megelegetett érzésével, mint a magyar társadalom kimagasló nagyasszonyai, tündöklő példát adtak minden idők magyar asszonyainak és leányainak. Nem teljes és tökéletes talán ez a névsor, ám akiket itt felsorolok, egész bizonyosan az élen voltak a jótékony cselekedetekben.

S ezek, akik elől jártak, bizony dolgoztak, fáradoztak, kapacitáltak, agitáltak minden alkalommal, amikor arról volt szó,

hogy jótékony cselekedeteik támogatására megnyerjék azokat, akiktől segítséget, támogatást várhattak.

Betűrend szerint itt következnek a jótékony egyletek vezető dáiainak névsora; akik nemcsak maguknak követelték a munka jelentős részét, hanem a sajátjukból is szívesen áldoztak, alapítványokkal épp úgy, mint adományaikkal. A névsor pedig a következő:

Appouyi Sándorné grófnő, Apponyi Alhertné grófnő, Agai Béláné, Batthyány Gézáné grófné, Batthyány Lajosné grófné, Berzeviczy Albertné, Beniczkyne Bajza Lenke, Beniczkyne Batthyány Iona grófnő, Bischitz Dávidné, Böke Gyuláné, Benárd Lajosné, Bissingen Rezsőné grófné, belatini Braun Gézáné, Balázs Béláné, Csáky Albinné grófnő, Chorin Ferencné, Damjanich János özvegye, Dániel Ernőné, Dániel Gáborné, Ehrlich G. Gusztávné, Forinyák Gyuláné, Festetich Andorné grófnő, dr. Földes Béláné, Feszty Arpádné, Fabritzky Lipótné, Gaal Jenőné, Gerő Katalin, Hegedűs Sándorné, Hollán Ernőné, Herich Károlyné, Hellebronth Jánosné, Haller György grófnő, Joannovitsné Uray Irén, Jekelfalusy Zoltánné, Károlyi Tiborné grófnő, Korányi Frigyesné, Lord Lajosné, Lónyay Sándorné, Malcomes Jeromosné bárónő, Münnich Aurélné, Medek Vincéné, Maszák Hugóné, Nikolits Fedorné bárónő, Neumann Arminné, herceg Odeschalchi Amália, Pejachevich Jolán grófnő, Pálffy-Daun Lipótné grófnő, Parall Ferencné, Pajzs Gyuláné, Ruffy Pálné, Roszner Ervinné, Gickl Gyuláné, Schiffer Miksáné, Szápáry Pálné grófnő, Szendéné Dárday Olga, Schwartz Félixné, Szokolay Konélné, Tabódy Ida, Vojnich Sándorné bárónő, Wlassics Gyuláné bárónő, Zipernovszky Károlyné, Zichy Sarolta grófnő.

S amikor kutatom, lapozgatom az akkori jótékony akciókról szóló tudósításokat, egy név Ötlik elébem minden alkalommal, a *Szokolay Konélné* neve, aki ott volt mindenütt, ahol dolgozni kellett. Az áldott emlékü, jóságos nagyasszonyok, akik egy vagy két egylet sorsát irányították, segítségül hívták maguk mellé őt, aki évtizedeken át fáradhatatlanul a lelke volt minden akciónak és akinek önfeláldozó munkássága a biztos sikert jelentette.

Szinte lehetetlen tehát az akkori idők jótékony akcióit más-ként ismertetni, mint az ő működésén keresztül. Ez azonban nem csökkenti ennek a könyvnek azt a tendenciáját, hogy örök emlékül szolgáljon az akkori idők nagyszívű és nemeslelkű egyleti dáiainak, akik csak egy női gyöngességben voltak hasonlatosak

az Örök Asszonyhoz: *a nemes vetélkedésben azéri, ki tud többet cselekedni, nagyobb eredményt elérni a játékonyság ügyének szolgálatában.* Hogy ki tudja minél előbb a saját otthonába vinni az egyesületét. S egymás után ezekből az összegyűjtött fillérekből épültek a különböző menházak, árvaházak, tüdőbetegszanatóriumok, foglalkoztató műhelyek, amelyek örökre hirdetik az akkori idők nagyasszonyainak buzgó munkásságát és eredményeit.

Tudom és érzem, hogy a feladat, amelyre vállalkoztam, kényes, nehéz és talán hálátlan is.

De boldog örömmel vállaltam, mert magyar asszonyok nemes cselekedeteiről szólhat az írásom: a háborúelőtti magyar élet nagyasszonyairól, akik megtették teljes mértékben a kötelességüket a magyar jövőéért... Hogy ma mégis itt vagyunk letiporva, szétszaggatva, kifosztva, az nem a háborúelőtti nagyszívű magyar asszonyok hibája... Jött a világégés, a magyar asszonyok akkor is megtették, amit lehetett a. sebesültek és a háború betegeinek segítésére, akárcsak a magyar katonák künn a harctereken.

S mégis összeomlott majdnem minden, amiért évtizedeken át annyi önfeláldozással dolgoztak, ám ez az írás szolgáljon például a mostani, háború utáni asszonyoknak: hiszen most is szükség lenne, a mai hatványozott nyomorúság közepette, a magyar társadalom vezető asszonyainak arra a munkájára, amit a háborúelőtti nagyasszonyok annyi szívvel és nemes lélekkel teljesítettek ...

A jótékony egyleti hölgy típusa.

Asszonyok, leányok, akik akkor a jótékonyági mozgalmak élén állottak, akik lelki szükségét érezték annak, hogy életüknek jótékony cselekedetekkel adjanak tartalmat s szívbéli érzéseiket az árvák, az elhagyottak gondozásával elégítsék ki: mint a névsor mutatja, voltak elegen, sokan. Egyiknek a lelkesedése vitte, sarkalta a másikat, s lassan-lassan kiterjeszkedett gondozásuk mindazokra, akik reászorultak segítsre. Külön egyéniségei voltak ezek a jótékonyegyleti dámák az akkori magyar életnek. S amikor a legmarkánsabb, a legagilisabb egyéniséget akartam ideállítani, azért, hogy mint típusát az akkori egyleti hölgyeknek, az ő működésén keresztül világítsam meg az összes egyleti dámák munkáját: *Szokolay* Kornélnét és munkásságát vetítem előtérbe, mert rajta keresztül azután megvilágítható a háborúelőtti idők egyleti dámája, jótékony asszonya...

Szokolay Kornélné közreműködése minden jótékony és társadalmi akcióban a sikert jelentette. Nemcsak páratlanul lelkes munkája, energikus mozgékonyasága juttatta a jótékony akciókat sikerhez, de megvesztegető egyénisége és vitathatatlan, mindenkire elbájoló szépsége ...

Egy érdekes házasság.

Az 1883. esztendő nyárelején Budapesten a főúri és előkelő társaságban egy érdekes eljegyzésről beszéltek a különböző társadalmi összefüggéseken. Arról szólt a hír, hogy gróf *Csáky* Tivadar, a magyar arisztokrácia egyik előkelő tagja, aki néhány évvel ezelőtt vesztette el feleségét, a fenkölt lelkű Esterházy Matild hercegnőt, eljegyezte az akkori Budapest egyik szépségét, *Puszkay* Mariskát.

A fiatalok teljesen csöndben tervezték az esküvőt és mégis olyan érdeklődést keltett egybekelésük, hogy 1883. év július hó 1-én, amikor az esküvőt kitűzték, a terézvárosi plébániatemp-

lom zsúfolásig megtelt a főváros úri társadalmának tagjaival. Az esküvőre tanukul gróf Csáky felkérte Trefort Ágostont, az akkori vallás- és közoktatásügyi minisztert, — akihez őszinte, mély barátság fűzte — és *Thaisz* Elek, Budapest rendőrfőkapitányát. Trefort azonban — váratlan gyöngékedése miatt nem jelenhetett meg az esküvőn és így helyette a menyasszony egyik rokona, Szerényi Ferenc, a honvédelmi minisztérium tisztviselőbe funkcionált és az esküvő után — mely alkalommal a társadalom minden részéből elhalmozták az új párt szerencsekivánatokkal — a fiatalokat és a násznépet várbeli lakásán ugyancsak Szerényi látta vendégül.

Gróf Csáky epreskertutcai villájába vonult az új pár, ahol gróf Csáky gondjaiba ajánlotta fiatal feleségének az Esterházy Matild hercegnővel való házasságából származó két fiát és különösen leánykáját, aki minden tekintetben örökölte édesanyja kiváló szellemi tulajdonságait.

Gróf Csáky Tivadar nagy szeretettel vette körül ifjú feleségét, akit a két grófi fiú és a grófkisasszony hamarosan szívükbe fogadtak, kedvességéért és velük szemben megnyilvánult jóságáért.

Meghitt boldogságban, verőfényes hangulat közepette telt az idő, de a fiatal férj, nem sok időt tölthetett el a mézeshetekkel. Kötelessége, hivatása Belgrádba szólította. Gyakran felrándult ugyan Budapestre ifjú feleségéhez rövid időre és akkor örömmel tapasztalta, hogy neje teljesen meghódította a gondozására bízott gyermekeket, akik rajongásig szerették fiatal mostohaanyjukat.

Csáky gróf közben egy alkalommal címerével ellátott emlékkönyvet hozott fiatal feleségének. S az emlékkönyv első oldalára írta e sorokat:

Ce que femme veut, Dieu veut!

Nem fogadhatom el ugyan ezen közmondás szószerinti értelmének helyességét, azért, mert a nők kétségtelenül sok oly dolgot is akarnak, amit az Isten bizonyára nem akarhat, de nem tagadhatom azon jelentőségének igazságát, hogy az, amit a nő akar, éppen olyan biztosan, sőt talán még biztosabban megtörténik, mint az, amit az Isten akar, kivált akkor, ha a nő fiatal és szép, még inkább akkor, ha akaratát férje irányában akarja érvényesíteni; és legkülönösen akkor, ha férje az imént említett tulajdonságok egyikével sem dicsekedhetik.

GRÓF CSÁKY TIVADAR.

GRÓF CSÁKY TIVADARNÉ.
(Kézzeintia felöltözve.)

Így keletkezett ezen emlékkönyv, és így történt az is, hogy annak első lapját én töltöm be eszmebecarolataimmal, pedig alig ismerem háládatlanabb feladatot annál, egy szép asszonynak emlékkönyvébe írni, mert az sok mindenféle apró veszéllyel jár.

Ha valaki sokat talál mondani, az szemet szúrhat a férjnél, — ha keveset mond, azt rossz néven veheti az asszony, ha mások gondolatait írja be akár versben, akár prózában, attól tart, hogy azt saját esze szegénységének fogják tekinteni, ha pedig saját eszméit fejezi ki, kiteszi magát a kérlelhetetlen kritikának és utóvégre is azt, amit tulajdonképpen mondani akart volna, mégsem írhatja le!

De jó az Isten, és néha a szegény férjeket is oltalmába veszi, úgy a jelen esetben, ahol annyi előnyben részesülök, hogy feleségemhez szólván, a felsorolt veszélyek első kettőjétől mentve vagyok, a poétákat meg nem rabolom és így kikerülöm a harmadikat, a negyediktől nem menekülhetek ugyan, de azért kárpótolva vagyok azáltal, hogy amit mondani akarok, azt le is írhatom!

Mondani pedig azt akarom, hogy szívedben, úgy mint e könyvben, az első hely legyen és maradjon az enyém, — hogy olvasva lelkedben vagy e könyvben, mindkettőben kedves emléknél egyebet ne találj, végre hogyha éltednek és e könyvnek utolsó lapja megtelik, ne legyen egészen elfelejtve az, aki az első lapot írta és aki nemcsak férjed, életed védője és támasza, de egyúttal legnagyobb tisztelőd, leghívebb udvarlód, és ami mindennél több, — széles e világon legjobb barátod!

Tivi.

... mindennél több, széles e világon — legjobb barátod!

Ezekkel a mélyézésű szavakkal fejezte ki Csáky gróf benső érzelmeit ifjú nejével szemben.

A fiatal pár életét zavartalan boldogság verőfénye sugározta be. Gróf Csáky ugyan sokat volt távol otthonától, családjától, de néha magával vitte Belgrádba rövid időre a feleségét is és bemutatta őt az ottani társaságban. Akkor még Milán volt a szerbek királya, ez a kultúrált világfő és a királyi udvari élet központjában a szépséges királynő, a később száműzött *Kecskó* Natalia állott. Természetesen az udvari ünnepélyeken és bálokon egy-egy alkalommal résztvett a szép magyar grófné is és egyéni kedvessége nem maradt hatás nélkül Natalia királynőre sem, aki kitüntette azzal, hogy arcképével ajándékozta meg.

A belgrádi kirándulások mindig rövid egy pár napig tartottak, mert a fiatal grófnét hazaszólitotta a család iránti kötelessége.

Közben a kis Vilma grófkisasszony elérte azt a kort, amikor a főúri élet szokása szerint be kellett mutatni a társaságnak. A fiatal gróf Csákyne eleget is tett ennek a kötelezettségének és Vilma grófkisasszony a Ferenc József és Erzsébet királyné jelenlétében megtartott Honvédbálon szerepelt első ízben. Bájos jelenés volt Vilma comtesse, amikor viruló szépségű mostohaanyjával megjelent első bálján. Igaz, hogy itt is — mint mindenütt, ahol megjelentek — inkább testvéreknek nézték őket, annál is inkább, mert gróf Csáky kívánságára még a ruhájuk is egyforma volt. Természetes, hogy hatalmas udvara volt a bál aranyifjúságából úgy a grófkisasszonynak, mint szépséges mostohájának is.

A király és királynő megérkezése után, amikor a kijelölt párok megkezdték a táncot, természetesen ezek között volt Vilma grófkisasszony és gróf Csákyne is.

Második bemutatása a grófkisasszonynak az akkori idők legelőkelőbb multságán, az Atléta-bálon történt.

Az Atléta-bálon való megjelenés jelentette akkor minden úri-leány részére Budapest előkelő társadalmi életébe való bevonulást, jelentette a bakfisálmok beteljesedését. Vilma comtesse is tehát most már hivatalosan *«nagy lány»* lett és ez a tény magában foglalta azt a kötelezettséget is, hogy meg kellett nyitni gróf Csákyéknak is a házukat Budapest előkelő társadalma előtt. Éppen ezért az Epreskertutcai villából elköltöztek, hogy az Andrassy-úton egy, a Ray Rezső által tervezett és épített csodás és fényűzően berendezett villában fogadják Budapest úri társadalmának tagjait. Néhány esztendeig tartott ez a társaságos élet és Vilma comtesse férjhezment, szíve sugallatát követve, Grumm István miniszteri osztálytanácsoshoz.

De mielőtt elhagyta a szülői házat, hogy új, saját fészkébe repüljön el, elővette a címeres emlékkönyvet és megható sorokban öntötte ki szívbemarkoló szavakkal érzéseit. írja pedig annak utolsó lapján a következőket:

— *Búcsú!*... mily rideg szó. Búcsúzni attól, kit az ember szeret, kivel lelke, szíve egybeforrott, ki édesanyai gondoskodással vett körül, ki engem az életben, rövid időn bár, de annál szeretetteljesebben vezetett, ez a búcsú kihat egy életre!...

Minden elmúlik, nem marad fenn. Csak emléke a boldog időnek, mit körében töltöttem; én rám nézve fájó, de édes emlékek-Magára? ...

Csak egyet kérek még, bármi legyen is válasza, ne feledje el, ne feledje el gyermekét, ki, bár a sors elválaszt is, sohasem feledheti édes anyját.

Szerető leánya

Vilma.

Vilma grófkisasszony tehát elindult a saját útján az életbe. S a fiúk! Az egyik egész fiatalon meghalt. A másik Bécsben a diplomáciai pályára készült, de valami szerelmi história következtében, ezelőtt körülbelül huszonöt évvel, olyan szituációk közé került, hogy elhagyta Európát és kivándorolt Amerikába ...

A fiatal gróf Csákyiné tehát egyedül maradt Budapesten, mert férjét hivatása úgyszólván teljesen a vidéken kötötte le.

Gróf Csákyiné — Szokolay Kornélné.

Körülbelül hét esztendeig tartott gróf Csákyék házassága, amikor a fiatal grófné megismerkedett az Atléta-bálon a magyar irodalmi élet egyik előkelő és már jónevű reprezentánsával, Szokolay Kornéllal, aki akkor a Budapesti Hírlap szerkesztőségének volt a tagja.

Gróf Csákyiné ragyogó szépsége nem maradt hatás nélkül a költői lelkű, szelíd, halkszavú Szokolay Kornélna, akinek nonsokára egész lelkét betöltötte a fellobbant szerelem gróf Csákyiné iránt. Nem is sejtette, nem is merte hinni, hogy az ünnepezt gróf Csákyiné — akit Budapest akkori fiatalágának krémje és elitje rajongott körül — viszonozza érzelmeit.

Szokolay megvált a Budapesti Hírlaptól és leszerződött Kolozsvárra, Bartha Miklós lapjához, az «Ellenzék»-hez. Még az újságírotársadalomban is nagy feltűnést keltett Szokolay távozása a Budapesti Hírlaptól, amely akkor az ország vezető orgánuma volt és Rákosi Jenő lapjánál dolgozni nagy tisztességet jelentett minden újságíró részére.

De Szokolay Kornélna az akkor reménytelennek hitt szerelem arra készítette, hogy elvonuljon messzire, le kincses Kolozsvárra, *talán felejteni, talán beteg szívét meggyógyítani.* De ez nem sikerült. Gróf Csákyiné is szabad lett és most már mi sem állott útjában annak, hogy a két szerető szív örök életre összeforrjon. *Szo-*

kolay Kornél lent Kolozsvárott egybekelt szíve választottjával és Ferenez József unitárius püspök áldotta meg Szokolay Kornél és gróf Csákyne Puszkay Mariska frigyét.

Két esztendeig dolgozott a kolozsvári Ellenzék szerkesztőségében *Szokolay* Kornél, amikor *Visy* Imre szerkesztése mellett megindult a «Nemzet» című napilap, amelynek szerkesztőségében már ott van *Szokolay* Kornél is, aki *Visy* mellett a helyettes-szerkesztői teendőket látta el. S amíg *Szokolay* Kornél mint szerkesztő, mint publicista lelkének minden érzésével — később az «újság» szerkesztőségében — újságírói hivatását teljesítette, felesége — gyermekük nem lévén — szíve jó érzéseit követve, az akkori időkben szinte szokatlan melegséggel és buzgalommal, szépségének, szervező tehetségének meggyőző és megragadó eszközeivel az elesettek, a nyomorgók, a szegények, az árvák és elhagyott betegek szolgálatába állott.

Bekapcsolódás az egyletek működésébe.

A közjótékonyság ügye nálunk tudvalevőleg akkor még teljesen a társadalom feladata volt. S pedig jóformán az úgynevezett felsőbb tízezer dámái foglalkoztak a különböző jótékonyági akciókkal. Lelkesedés, szeretet, nemes szív, fáradhatatlan munkásság jellemezte a jótékony hölgyek akcióit, de a jószándékú, nemesszívű jótékonyegyleti dámák leginkább önmagukat és közvetlen környezetüket adóztatták meg. A nagy tömegeknek nem volt alkalmuk résztvenni a közjótékonyság munkájában, nem is igen számítottak rájuk. Megállapítható, hogy az akkori idők jótékony hölgyeinek sokkal nehezebb munkájuk volt, mint mostanában, amikor már az urnagyűjtések révén a legszélesebb néprétegeket is belevonták a jótékony akciókba.

S milyen önfeláldozással, szeretettel fáradoztak jótékony hölgyeink azon, hogy segítsenek a szegényeken, az elhagyottakon.

Sok leleményességgel, ötletességgel és találékonyssággal adóztatták meg Budapest úri társadalmát jótékony céljaikra. S akcióikban ekkor már értékes segítőtársat kaptak *Szokolay* Kornélnéban, aki teljes erővel szolgálatába állott a különböző jótékonyági mozgalmaknak, úgyhogy rövid idő alatt már Szokolayné nélkül semmiféle akció elképzelhető nem volt, mert páratlan ötletességgel mindig újabb és újabb trükköket eszelt ki egy-egy akció sikeréért.

Az Országos Lelencház Egyesületben

Valósággal 1894-ben kezdettek a főváros jótékony egy létei felfigyelni *Szokolay* Kornélné kiváló képességeire a jótékonyági akciók körül.

Sorrend szerint a *Rémi* Róbert elnöklete alatt álló Országos Lelencház Egyesület volt az elsők között, amely biztosítani akarta céljai szolgálatára *Szokolay* Kornélné munkaképességét. 1894 május hó 12-én írta az Egyesület az elnök aláírásával hozzá a következő levelet:

Nagyságos Asszonyom!

Tisztelettel van szerencsénk Nagyságodat értesíteni, hogy Herz Arminné öngyásága ajánlata folytán az Országos Lelencház Egyesület választmányi tagjainak névsorába jegyeztük és alkalmilag beválasztjuk Nagyságodat.

Egyúttal van szerencsénk ide mellékelve egy taggyűjtőívet kitöltés végett Nagyságodnak megküldeni és kérjük azt hozzánk visszaküldeni.

Nagyságodnak kész szolgálja

Rémi Róbert elnök.

A Fővárosi Szegény Gyermekkert Egyletben

1894. év január hó 6-án a József Ágost királyi herceg és Augusztia királyi hercegnő védnöksége alatt *Wekerle* Sándor és *Beksics* Gusztávné vezetése alatt álló *Fővárosi Szegény Gyermekkert Egylet* dr. *Grósz* Sándor elnök és *Csillag* Máté titkár aláírásával a következő levelet küldötte *Szokolay* Kornélnéhez:

Legnagyobb örömmel ragadjuk meg az alkalmat, hogy a Fővárosi Szegény-Gyermekkert Egylet elnöksége nevében őszinte, hálás köszönetünket nyilvánítsuk azon odaadó nemes szívre valló buzgalomért, mellyel a folyó hó 2-án tartott Rózsa-ünnepély fényét és sikerét fokozni volt szíves. Midőn hálásan ismerjük el fáradozásait, legyen szabad kérnünk, hogy jótékony egyesületünket továbbra is nagybecsű támogatására méltassa.

1900. év november hó 11-én a Fővárosi Szegény Gyermekkert Egylet nevében dr. *Grósz* Sándor elnök és *Vas* Vilmos titkár aláírásával értesíti arról, hogy az 1900. évi november hó 8-án tar-

tott rendkívüli közgyűlésen egyhangúlag választmányi tagnak megválasztotta.

Ugyancsak a *Gyermekkert* Egylet érdekében kifejtett tevékenységének elismerését kapta meg a Bókay Lajos elnök aláírásával ellátott levéllel 1911. év január hó 9-én.

— Hálásan elismerjük, hogy Nagyságos Asszony, mint Egyesületünk volt választmányi tagja, több mint egy évtizeden át kifejtett odaadó és buzgó működésével olyan érdemeket szerzett Egyesületünk felvirágoztatása körül, *hogy neve az Egyesület márványtábláján megörökített.*

A Felnőtt Szegényeket Felruházó Egyesületben.

Beniczky Ferenc tudatja, hogy a Felnőtt Szegényeket Felruházó Egyesület 1894 december hó 16-án tartott közgyűlésén egyhangúlag az egyesület *alelnökévé* választotta.

Az Országos Gyermekvédő Egyesületben.

1895 december hó 15-én az Országos Gyermekvédő Egyesület értesíti arról, hogy a közgyűlés *az egyesület választmányi tagjává* választotta. Midőn erről Nagyságodat értesíteni szerencsénk van, — mondja a levél, — mély tisztelettel arra kérjük, hogy egyesületünket emberbaráti nemes célja előmozdításában határozottan támogatni, szellemi és anyagi eszközeinek gyarapításában sikeresen közreműködni méltóztassék. Dr. Bakonyi Kálmán igazgató, dr. Gonda Dezső főtitkár.

A Samaritánus Egyesületben.

1896 december hó 13-iki levélben a Samaritánus Egyesület köszönetet mond azon adományokért, amelyeket szerencsétlen pártfogoltjaiknak juttatott.

Néhány napra ezen köszönőlevél után, 1896 december 19-én, a Samaritánus Egyesület az előző napon tartott választmányi ülés határozatából arról értesíti, hogy: hálás köszönetei vett tudomást Nagyságod buzgalmáról, melyet az egyesület érdekében a kórházak karácsonyának sikerére szolgáló gyűjtéssel kifejtett. A választmány abbeli óhajtását is fejezte ki, hogy Nagyságod a választmányi hölgy tagokkal együtt résztvenni szíveskednék a karácsonyi ajándékok kiosztásában s midőn a választmány megbízása folytán erre az emberbaráti cselekedetre Nagy-

ságotat felkérni szerencsén van, a kiosztás sorrendjét ide csatoljuk.

Bizony nagy munka volt akkor, végigjárni karácsony ünnepe a kórházakat és elvinni, szétosztani a szeretetadományokat a kórházak elhagyott betegeinek.

Dr. báró Müller Kálmán egyetemi tanár, a kórházak akkori igazgatója személyesen kalauzolta végig gróf *Szapáry* Pálnét, *Böke* Gyulánét és *Szokolay* Kornélnét hogy az adományokat eljuttassák. Hogy legyen karácsonyuk azoknak is, akik kórházi ágyon, mindenkitől elhagyatva töltik a szent ünnep estéjét.

A Testi és Szellemi Fogytkozásban Szenvedőket Gyámolító Országos Egyesületben.

1898 június 31-én a Testi és Szellemi Fogytkozásban Szenvedőket Gyámolító Országos Egyesület özv. Herich Károlyné szakosztályi elnök aláírásával a következő levelet írja:

Nagyságos Asszonyunk!

Egyesületünk igazgató bizottsága folyó hó 26-án tartott gyűlésében hálás köszönetének adott kifejezést azon nemesszívű huzgóságáért, mellyel szerencsétlen siketnéma gyámoltjaink karácsonyfájára adományokat gyűjteni kegyeskedett.

Amidőn az igazgató bizottság köszönetét tolmácsolni szerencsénk van, egyúttal tisztelettel esedezünk, hogy egyesületünket továbbra is hathatós pártfogásában részesíteni szíveskedjék.

A Gyermekvédő Ligában.

Köztudomású, hogy az utcai gyűjtés eszméjét Szokolay Kornélné vetette fel annakidején, aminthogy a különböző jótékony célú akciók mind ötletességének, találékonyságának kimeríthetetlen forrásából táplálkoztak.

Az Országos Gyermekvédő Liga, amely akkor Edelsheim Gyulay Lipót báró kormányzó elnök és Karsay Ferenc igazgató vezetése alatt állott, kezdte meg tehát nálunk elsőnek az utcai urnagyűjtést, amellyel bele lehetett vonni a jótékonyági akciókba a szélesebb népréteget is.

— Csak egy krajcárt, majd csak egy fillért — volt a jelszó és akkor bizony még nem volt olyan nehéz az élet és aki előtt a gyűjtő megcsörgette a kis perselyt: jó szívvvel adakozott. Talán valóban egy krajcárt vagy fillért — de adott.

VÁSÁR A MARGITSZIGETEN.

SZOKOLAYNÉ PEZSGÓT ÁRUL JÓZSEF ÁGOST
KIR. HERCEG CSACSIFOGATÁN.

/Erdélyi felvétele.)

Minden gyermeknap után beérkezett a levél Szokolay Kornélhoz, melyben lelkes munkásságát a Liga megköszöni. 1906 július 20-án a sablonos köszönőlevél helyett Karsay ügyvezető-igazgató aláírásával külön meleghangú levélben köszönte meg a Liga, eredményes fáradozásait.

— A közelmúltban az Országos Gyermekvédő Liga javára lezajlott ünnepek alkalmával tanúsított szíves jóindulatáért és buzgó fáradozásaiért fogadja utólag hálás köszönetem kifejezését.

Amidőn azon reményemnek adok kifejezést, hogy Nagyságos Asszony a jövőben is támogatni fog azzal a lelkesedéssel, amelynek gyümölcset már most is sok kis mostoha élvezi, maradtam

kiváló tisztelettel

Országos Gyermekvédő Liga

Karsay.

Azóta a Gyermekvédő Liga által meghonosított urnagyűjtés általánossá vált és ma már több egyesület kultiválja azt többkevesebb sikerrel. De az elsőség a népszerű Gyermekvédő Ligáé, amely időben is elsőnek jelentkezik minden év tavaszán és eredményeiben is a legsikeresebb. Napjainkban most már évek óta Neugebauer Vilmos királyi tanácsos, a Liga igazgatója irányítja a gyűjtést, de nem nélkülözheti természetesen a jótékony dámák odaadó közreműködését.

Amit annak idején bátortalanul kezdtek meg, ma már egy egész női hadsereggel s leánykák, fiúcskák segítségével folytatnak. S nem vonja ki magát a munkából senki sem: az élen ott van mindig a miniszterelnök felesége, Bethlen Margit grófnő is.

Az Országos Magyar Iskolaegyesületben.

1907 november hó 6-ikáról nagyon nagyon becses és figyelemreméltó írást kapott Szokolayné. A levelet Rákosi Jenő, mint az Országos Magyar Iskolaegyesület elnöke és Ábrányi Emil, mint az egyesület titkára írta alá.

— A magyar nyelv és szellem terjesztésével a magyar államesszme megerősödését, megizmosodását ernyedetlen buzgósággal munkáló egyesületünk folyó évi október hó 27-én tartott rendes, közgyűlésén Nagyságodat az egyesület igazgatótanácsosává egyhangúlag megválasztotta.

Tisztelettel kérjük, hogy a tisztséget elfogadni, igazgatótanácsai üléseinken megjelenni és ott nemes célokra irányuló tevékenységünkben minket bölcs tanácsaival támogatni kegyeskedjék.

Az Országos Gyermekszanatórium Egyesületben.

1910 március hó 16-iki kelettel az Országos Gyermekszanatórium Egyesület nevében gróf *Zichy* János kormányzó elnök, válás- és közoktatásügyi miniszter írja a következőket:

— Engem is mélyen lekötelezett azzal a megbecsülhetetlen érdeklődésével, mellyel a kormányzásom alatt álló Országos Gyermekszanatórium Egyesület alapjait lerakni segített, amikor tekintélyes számban Egyesületünk javára alapító és rendes tagokat gyűjteni méltóztatott, sőt szíves volt arra is vállalkozni, hogy megszervezi és vezérli azt a hölgybizottságot, mely a hazai pénzügyintézeteknél fog Egyesületünk javára évi hozzájárulást szerezni.

Midőn mindezekért a mélyen tisztelt Nagyságos Asszonynak az Országos Gyermekszanatórium Egyesület igazgatótanácsának köszönetét lerovom, kérem további szíves érdeklődését és fogadja őszinte tiszteletem kifejezését.

Hazafias üdvözlettel

Zichy János.

Az Országos Anya- és Csecsemővédő Egyesületben.

1910 május 22-iki kelettel az Országos Anya- és Csecsemővédő Egyesület a központi hölgybizottság tagjává választotta. Gróf Apponyi Sándorné elnöknő aláírásával ellátott levélben kapja erről az értesítést, amelyben többek között az a megállapítás foglaltatik, hogy «azokat a nemes gondolkodású hölgyeket igyekszünk hölgybizottságunkba megnyerni, akik velünk együtt átérzik feladatunk fontosságát és akik nem riadnak vissza a közhasznú munka fáradságaitól».

A IX. kerületi jótékony nőegyletben.

Körülbelül ebből az időből való a Budapesti IX. ker. jótékony nőegylet levele is dr. Dolecskó Jánosné elnök, Borbély Vidorné alelnök és dr. Hindy Attila főtitkár aláírásával Szokolay Kornélnéhez, az egyesület alelnökéhez:

— Midőn hálásan megemlékezünk egyesületünk javára sok éven át, úgy is mint annak választmányi tagja, úgy is mint al-elnöke, tanúsított hasznos tevékenységéről, köszönetet mondunk Nagyságos Asszonynak, egyesületünk legutóbbi jótékony célú mulatsága és a szegény iskolásgyermek felruházása érdekében kifejtett sikeres buzgalmaért.

A D. M. K. E.-ben.

1909., 1910. és 1911. években a Dunántúli Közművelődési Egylet monstre-hangversenyeket rendezett a Vigadóban. A rendezőség tiszteletbeli tagjául választották meg Szokolayné, aki természetesen a jegyek eladása körül buzgólkodott erőteljesen és nagy sikerrel.

Ugyancsak 1912 június hó 20-iki kelettel Rákosi Jenő elnök és dr. Fodor Oszkár kir. tanácsos főtitkár aláírásával szintén a Dunántúli Közművelődési Egylettől kapja a következő elismerő sorokat:

— Nagy köszönettel és hálával tartozunk Nagyságodnak, amiért kegyes volt az Iparcsarnokban megtartott ünnepélyünk sikerét nagybecsű közreműködésével előmozdítani.

Szíves fáradozásáért köszönetet mondva és jóindulatú támo- a jövőben is kérve, fogadja Nagyságod őszinte tiszteletünk kifejezését.

A Nagypénteki Református Társaságban.

1911 január 6-iki kelettel a Nagypénteki Református Társaság nevében gróf Festetich Andorné küldi e sorokat sajátkezű írásával:

Nagyságos Asszony — mint a Nagypénteki Társaság választmányi tagja, a mi felebaráti törekvéseinknek is készségesen és eredményesen állította szolgálatába jószívű buzgólkodását és a köz jótékony terén szerzett gazdag tapasztalatait, amit köszönettel elismerni kedves kötelességünknek tartjuk.

A Gazdasszonyok Egyletében.

A Magyar Gazdasszonyok Országos Egyesületének áldozatkész pártfogója volt gróf Batthyány Gézáné, akinek terézkörúti palotája állandó találkozóhelye volt a főváros jótékony hölgyeinek.

Elnöke Damjanich János özvegye volt, aki bizony életének

utolsó éveiben már az elnöki teendőkben való helyettesítéssel is a különböző jótékony akcióknál Szokolay Kornélnét bízta meg.

A Gazdasszonyok Egyletében tömörült nemeslelkű hölgyek: Grúz Albertné, Hegedüs Sándorné, gróf Pálffy-Daun Lipótné, Emich Gusztávné, Adler Antalné, dr. Mészáros Károlyné, Bogosich Lajosné, Szokolay Kornélné, Pulszky Ferencné Dessewffy Emma, Lisoty Johanna, Schultz Henrikné, Hets Ödönné, Joch Henrikné, Heltai Ferencné, Kállay Ferencné, Berényi Lászlóné, Wiederspann Andorne, Walla Józsefné, gróf Keglevich Arthurné, Leypold Pálné, Edvi-Illés Zsigmondné, Bayer Béláné, Vajda Károlyné, Hállay Ferenc pénztáros, Magyar György titkár, Virányi Ágostné, Szőke Györgyné, Nánássy Ödönné.

Ez a gárda különböző módon igyekezett megszerezni azt az összeget, amely árvaházuk építésére és fenntartására szükséges volt. Pedig nem csekély összegről volt szó, mert 300 szegény árva-leány állott gondozásuk alatt. Éppen ezért gyűjtéseket rendeztek, alapítványokat szereztek, nagyobb hangversenyeket, séta-hangversenyeket rendeztek és minden évben a farsangban betetőzte a különböző akciókat a Vigadóban rendezett nagyszabású álarcosbál, mely annak idején — különösen az első években — az előkelő világ találkozóhelye volt.

Pedig a rendezés mindig nagy munkát igényelt. Összetobozni a különböző multságokra a rendezőket, összeszedni a tombolatárgyakat és eladni a jegyeket. A Gazdasszonyok jegyeit a főváros népszerű kedvencei: a színmű-észnők árusították és bizony az ő karmaik közül alig menekedhetett meg valaki adóztatás nélkül.

Természetesen Szokolayné óriási munkát végzett rendszerint a bál előkészületei körül is. A társadalom figyelmének felkeltésére szükség volt lelkes, agilis és fáradhatatlan asszonyokra, akik szép szóval és sok-sok apró ravaszsgal ejtették meg a szíveket és nyitották meg az erszényeket a jótékony célok támogatására.

A Gazdasszonyok akciói körüli munkának egyik legszebb dokumentuma az a levél, melyet Damjanich János özvegye az egyik akció páratlan sikere után intézett Szokolaynéhoz. Szól pedig ez a levél a Nagyasszony saját írásával a következőképpen:

február 6-án.

Tisztelt Nagysád!

Nem mulaszthatom el e sorok által az egylet hálás köszönetének kifejezést adni fáradozásaiért, a hölgyek megnyerése ügyé-

ben, — tudom én azt jól, mily sok zaklatottságot okoz —, de hát sikerült. Nagysádé az érdem, mivége is meleg köszönetet mondok és felkérem a közreműködő hölgyeknek is átadni az egylet elismerését.

Fogadja Nagysád honleányi üdvözet- és tiszteletemet.

Damjanich János özvegye.

De ezen a magánlevélen kívül gondoskodott hivatalos elismerésről is. Az 1904 február 13-iki választmányi ülésről a következő jegyzőkönyvi kivonat szól.

Jegyzőkönyv. Felvétellett Budapesten, 1904. évi február hó 13-án gróf Batthyány Gézáné terézkörúti palotájában gróf Batthyány Gézáné egyleti pártfogónő, özvegy Damjanich Jánosné elnök, gróf Pálffy-Daun Lipótné és gróf Hugoimay Béláné alelnökök — továbbá Böke Gyuláné, Grúz Albertné, Hállay Ferencné, Kovrig Antalné, Pulszky Ferencné, Sarcsevics Betty, Szokolay Kornélné és Véber Ottóné választmányi tagok, valamint Hállay Ferenc pénztárnok és a titkár részvételével megtartott rendes havi választmányi ülésről. I., II., III., IV. Bejelentetett stb., stb. Ezzel kapcsolatban Blazsejovszky Károlyné javaslatba hozza, hogy Szokolay Kornélné választmányi tagnak a báljegyek értékesítése és a tombolajáték sikere érdekében sok éven át kifejtett buzgalmaért a választmány köszönetet szavazzon és erről jegyzőkönyvi kivonatban értesítsék, -- mely indítvány egyhangúlag elfogadtatott. Hitelesítette: Mayer György, egyleti titkár.

A hivatalos szegényügy körül.

Abban az időben már Szokolayné erős tevékenységet fejtett ki a szegénygondozás hivatalos munkája körül.

1907 május 12-én *Eszlár* Sándor, a VII. kerület előljárója aláírásával megkapja szegénygyámmá való kinevezését.

— Alulírott kerületi előljáró — mondja a hivatalos levél — a kerületi választmány meghallgatásával és hozzájárulásával Címedet a székesfőváros törvényhatósági bizottságának 1905 június hó 28-án és folytatva 30-án tartott közgyűlésében 944/1905. sz. a. hozott és az 1905. évi december 6-án kelt 89.871/1905. vb. sz. belügyminiszteri rendelettel jóváhagyott Szegényügyi Szabályrendelet 20. §-a alapján szegénygyámmá és ez által a kerületi közjótékonyági bizottság tagjává kinevezte.

Tisztelettel kérem: méltóztassék e kinevezést a közsegélyre szorultak érdekében elfogadni és a hatóságot ismert buzgalmával támogatni.

Ugyanezt a kinevezést megkapta 1908 május 22-én a IX. kerület előljárójától, Pohl Ferentől, és egy évre reá már az V. kerületi előljáró, Kiss Ferenc is szükségét látta, hogy a kerülete szegényei részére megszerezze Szokolay Kornélné tevékenységét.

A József kir. herceg Szanatórium Egyesületben.

1911 május hó 15-iki kelettel a József királyi herceg Szanatórium Egyesület nevében *Lukács* György v. b. 1.1. országgyűlési képviselő, egyesületi elnök aláírásával kapja az értesítést, hogy az egyesület igazgatótanácsába választatott meg.

Az átiratban — amellyel a megválasztást tudatják — közlik az igazgatótanácsnak az alapszabályokban körülírt hatáskörét.

— így szólnak az alapszabályok rideg paragrafusai — mondja a levél. — Ezeket a szakaszokat kitölteni az élet melegével, szárazságukat felvirágoztatni, merevségüket elevenné tenni a jó szívnek és megértő léleknek hivatása. Es most teljes bizalommal fordulok Nagyságos Asszony jó szívéhez, nemes lelkéhez és kérve kérem, teljesítse lelkesen, igaz szeretettel a küldetést, melyre a közgyűlés bizalma kiválasztotta.

A Nyomorék Gyermekek Országos Otthonában.

A József királyi herceg védnöksége alatt álló Nyomorék Gyermekek Országos Otthona dr. *Rakovszky* Ivánné elnöklete alatt működik. Tanítja, gyógyítja, kiképezi mesterségre a gondozása alatt lévő nyomorék gyermekeket és a Mexikói-úton saját házában bőrdíszmű-, kötő-, szövő-, cipész- és szabóüzemet, valamint kertészetet tart fenn. Az egyesület díszelnökei: dr. Ripka Ferenc főpolgármester és dr. Strausz István országgyűlési képviselő. Társelnök dr. *Petri* Pálné, ügyvezető elnöke Morvay Izsó, ügyvezető alelnök dr. Wirkmann József, igazgató főorvos dr. Zimmer Sándor.

A nyomorék gyermekek érdekében évenként rendezett gyűjtések és egyéb akciók körül Szokolay Kornélné, mint választmányi tag buzgólkodott mindig eredményesen.

De mindezekon kívül erős munkát végzett a IX. kerületi Közjótékonysági Egyesületben;

a Ruify Pálné által nagy áldozatokkal alapított Collegium Marianumban;

a Vörös Kereszt Egylet választmányában;

a Magyar Családok Országos Egyesületében;

a gróf Apponyi Albertné elnöklete alatt álló Budapesti L kerületi Általános Közjótékonyági Egyesületben;

megszervezte Mészáros Imre, az Operaház igazgatójának felkérésére a Ney Dávid műemlék hölgybizottságát.

Alig volt tehát a 90-es évektől kezdődőleg olyan társadalmi megmozdulás, amely igénybe ne vette volna Szokolayné munkásságát. Hiszen már 1889 január 16-án *Királyi* Pál aláírásával az Állatvédő Országos Egyesület is értesíti arról, hogy a közgyűlés választmányi tagnak választotta.

A Magyar Királyság Pártjában is tevékeny munkát fejtett ki, amint annak idején, mint a Nemzetközi Orvoskongresszus hölgybizottságának vezető tagja, nagy szeretettel és lelkesedéssel gondoskodott az ideérkezett külföldi kongresszusi tagok itt tartózkodásának kellemessé tételéről. A Margitszigetet az ő és a hölgybizottság néhány tagjának kalauzolása mellett tekintették meg és a kongresszusi tagok a legkellemesebb emlékeket vitték magukkal.

Természetesen számot sem lehet adni pontosan munkájának minden részletéről. De annyi bizonyos: talán az egyetlen volt, aki mindenben résztvett, mindenütt munkaképességének teljességével dolgozott.

A közjótékonyági akciók.

Tulajdonképpen a Margitszigeten kezdődött Szokolay Kornélné tevékenysége a jótékonyági mozgalmakban.

Hogy miért és hogyan éppen a Margitszigeten, arról később külön fejezetben lesz szó, de ott tervezte ki egy nagyszabású vásár programját.

Körülbelül negyven díszes sátorban folyt az előadások s ebben a munkában résztvett az akkori Budapest minden társaságbeli asszonya és leánya, valamint az aranyifjúság vezető tagjai.

Tíz különhajó ontotta a szigetre a közönséget, úgy hogy az ünnepelemek úgy anyagilag, mint erkölcsileg jelentős sikere volt.

RÓZSAÜNNEPÉLY A MÚZEUMKERTBEN.

Először: DÁNIEL ERŐNÉ (balap. előttül), Balon: BISCHITZ LÁSZLÓNÉ, WLASSICS GYULÁNÉ, RUPP IMRÉNÉ, PARALL FERENCNÉ, BÉRSICS GUSZTÁVNÉ, SZENDÉNYÉ DÁRDAY OLGÁ. Jobbról: SZOKOLAY KORNÉLÉNÉ, PESZTY ÁRPÁDNÉ, NÁDAY ILONKA.
(Bertholdy féltetelre.)

Természetesen a M. A. C. ifjúsága *Gerendán György* vezetésével ugyancsak buzgólkodott úgy ezen az ünnepélyen, mint a különböző egyéb jótékonyági akciókon.

Volt egy nagyhatású attrakciója is a margitszigeti vásárnak, melyet különben Malcomes Jeromos bárónő és Szokolay Kornélné rendeztek. Az akkor ifjú József Ágost királyi hercegnek volt egy fogata, két jámbor fehér csacsival. Ezt a fogatot kölcsönözte a vásárra. Feldíszítették dúsan virággal és Szokolayné azzal járta végig — pezsgőt árulva — az ünnepség színhelyét. Természetesen óriási közönség kísérte állandóan a díszfogatot és ünnepelték a benne ülő Szokolayné.

S most már ezután egymásután következtek a különböző jótékonycélú multságok, ünnepélyek, vásárok, teaesték.

Rózsaunnepély a Múzeumkertben.

Hasábos tudósításokat olvastunk többek között az 1894. június hó 6-án a Múzeumkertben megtartott Rózsaunnepélyről.

Ez a Rózsaunnepély nagyszabású ünnepe volt akkor Budapest előkelő társadalmának. A legelőkelőbb sátor a pezsgősátor volt, melynek háziasszonya Dániel Ernőnével és Wlassics Gyulánéval együtt Szokolay Kornélné volt.

Az ünnepélyrendezőbizottság tagjai a pezsgősátor háziasszonyain kívül: Beksics Gusztávné, hevesi Bischitz Dávidné, Forgách József grófné, Horn Dávidné, Nikolics Fedor báróné, Révay Simon báróné és Schönfeld Hermanne voltak.

De a versenyen kívül nagyszámú és előkelő női gárda dolgozott az ünnep sikeréért. Aki csak számottevő volt az akkori társadalmi életben, mindenki odaadóan buzgólkodott a siker érdekében. Álljon csak itt egy névsor az akkori játékonny lelkekről:

Gróf Festetich Andorné, gróf Porcia Lajosné, Kovács Dénesné, Oravai Józsefné, Pál Imréné, Ráthonyiné Maróthy Margit, Szőke Györgyné, Piller Blanka, Schwaabe Eleonóra, Bárdossy Irén, Bogner Ella, Grünwald Aranka, Hutyrái Piroska, Jókuthy Leon a, Zilahi Kiss Berta, Lieberwerth Ilona, Heim Irma, Szerényi Kornélia, Szokolay Adolfin és Mariska, Szőke Etel és Jolán, Viola Rózsa, Vörös Irén, Haslinger Jánosné, Szerényi Béláné, Abonyiné Bogárné Gizella, Meszlényi Adrienne, Semsey Mariska, Keczeri Irén, Lányi Béláné, Hoffmann Sarolta, Petz Miklósné, Jankovich Miklósné, Kürthy Antónia, Mück Vilmosné, Zilahi Gyuláné, Baltenberger Frigyesné, Lintzné Jeney Anna, Juretsák Anna, Neuwohner Szerén, Magyar Gizella. Szabolcsi Miksáné, Dallos Irma, Erdei Bo-

riska, Kutsera Ilona, Dombor Aranka, Szarvasi Hona, Steiner Elza, Spiegler Ella, gróf Kcglevich Arthurne, Rupp Imréné, Medek Vincéné, Hohlfeld Lajosné, dr. Admeto Gézáné, Edvi Illésné. Latinovicsné Császár Emma, Pekáry Géza és Mariska, Kármán Aranka, Náday Ilonka, Földváry Emma, Czettner Szeréna, Hirsch Nelly, Thury Gizi, Vaskovics Ilona, Medek Olga és Rózsa, Czobor Ferike, Hállay Mariska, Máté Margit, Deutsch nővérek.

Az akkori lapok tudósításai megegyeznek abban, hogy a pezsgős sátonak volt a legnagyobb sikere és látogatottsága. Azt írja szószerint egyik lelkesült tudósító:

— Szokolay Kornélné, az ünnepélynek felavatott királynője, úgy tekintett szét pezsgőssátorából, mint egykor a hatalmas Szent László király az ő hadiszállásából.

S elmondja még ugyanez a tudósítás:

— Ott volt az ünnepélyen *Wekerle* Sándor is, akit egetverő éljen-zéssel üdvözölt a bájos hölgyereg. Dr. Grósz Sándor egyleti elnök fogadta néhány meleg üdvözlő szóval, majd Beksicsné kávéházába vezette, melynek tulajdonosnője, úgy tudjuk, 1 forintért pompás ozsonnakávét szolgált ki Wekerlének.

S nagyon kedvesen elárulja az indiszkrét újságíró, hogy másnak Beksicsné 1 koronáért is adta azt az ozsonnát, amelyért Wekerle Sándortól 1 forintot vasalt ki.

Elképzelhető, hogy másnap Wekerle Sándor mennyire megharagudhatott Beksics Gusztávnéra, hogy olyan drágán számította az ozsonnáját. Mert a tudósító azt is megemlítette, hogy «ilyen drága ára még a kiállításon sincs az ozsonnának» ...

Ez a Eózsáünnepély a Fővárosi Szegény Gyermekkert Egylet javára rendeztetett. Elnöke akkor dr. Grósz Sándor volt és az egyesület nagyszabású működést fejtett ki. Az 1893-ik esztendőben 217.000 adag ételt és 1319 öltözet ruhát osztott ki gondviseltjei között és ez a Rózsáünnepély tulajdonképpen gyermekmenedékházának alapjait gyarapította. A menedékházban állandóan 200—250 gyermekről gondoskodtak.

Jókai a felolvasóasztalnál.

Az Auróra irodalmi kör hangversenyen Jókai Mór olvasott fel «Régi hangok az egykori Pestről» címen. Rég nem volt ilyen sikerült estéye az Auróranak — írja a Magyarország című lap — és a siker Fáy I. Béláné és Szokolay Kornélné odaadó tevékenységének köszönhető.

A Szeretet Országos Egyesületben.

A Szeretet Országos Egyesület a gyöngelműjüket vette gondozásába. Menházépítést és epileptikusok részére külön pavillon emelését határozták el. Batthyány Géza grófné volt az elnöke és az igazgató bizottság tagjai között & következők neveit olvassuk: dr. Neumann Árminné, özv. Herich Károlyné, Hállay Ferencné, Bayer B. eláné, Zipernovszky Károlyné, Szokolay Kornélné, Tirschel Jánosné, Müller Mórné, Blum Bertalanné, Szalay Imre, Forray Ferenc, Grum Ferenc, dr. Grossmann Arthurné.

Gyűjtés a templomokban.

A Nagypénteki Református Társaság az elzúllott gyermekek gondozását tekintette feladatának. Nehéz és fáradságos munkával szedték össze az erre szükséges anyagi eszközöket. *1896 nagypéntekjén a református templomokban a délelőtti ájtatosság után gyűjtöttek. A gyűjtés előtt az istentiszteleten a Kálvintéri templomban Szász Károly püspök, a budai templomban Haypál Benő — akkor még fiatal lelkésze a paróchiának — hívták fel megkapó szavakkal az ájtatoskodó hívőket az elzúllott gyermekek megsegítésére.

Özv. Benárd Dezsóné, Dániel Ernőné, Heinrich Gusztávné, Joanovits Uray Irén, Maszák Hugóné, Parall Ferencné, gróf Pejacevich Jolán és Katinka, Eickl Gyuláné és Wlassics Gyuláné a kálvintéri, báró Bánffy Dezsóné, báró Bánffy Györgyné, Bánó Gézáné, Henélné és Boné Annuska a budai templomban gyűjtöttek szép eredménnyel.

Tavaszi ünnep az Erzsébet-téren.

Ezt a gyűjtést követte a menház építési költségének gyarapítására az Erzsébet-téren megtartott nagy tavaszi ünnepély, amelyet tulajdonképpen Hegedűs Sándorné, Pejachevich Jolán grófnő és Szokolay Kornélné szerveztek. A templom-gyűjtésben résztvett hölgyeken kívül a különböző sátrakban ott szorgoskodtak:

Gróf Festetlen Andorné, Kovács Zoltánné, Beksics Gusztávné, Hieronymi Károlyné, gróf Keglevich Arthurné, gróf Porcia Lajosné, Darvai Fülöpné, Hegedűs Béláné, báró Barata Dragomirné, Wohl Janka, Berzeviczy Albertné, Hegedűs Istvánné, Unger Ferencné, Inkey Lászlóné.

Ezen az ünnepélyen még az íróók is versenyeztek egymással. Beniczkyné Bajza Lenke és Wohl Janka is szerkesztettek egy-egy alkalmi lapot és azt árusították ugyancsak a jótékony alap gyarapítására.

Felruházó - ünnep.

A IX. kerületi Népkönyha Egyesület kétszáz iskolásgyermeket látott el az 1906-ik évben ruhával és cipővel. Vajda Károlyné volt az elnöke az egyesületnek, akinek vezérkara a következő hölgyekből állott:

Römer Károlyné, Breslmayer Gyuláné, Kunossy Frigyesné, Harstein Jenőné, Fónagy Samuné, a Deutsch nővérek, Göttinger Kelemenné, Kaszás Ignácné, Pavlik Ferencné, Szokolay Kornélné, Eössler Ernőné, Kovács Gyuláné, özv. Lenkei Rezsóné, Hennings Gusztávné és Cecilia, Koritsánszky Gyuláné, Peterka Lajosné, Peregriny Sándorné, Glauber Vincéné, Römer Karolin, Vajda Ilonka, Lenkei Margitka, Martin Irénke, és Dolinay Ibolyka, dr. Szily Józsefné.

Farsangi búcsú.

A Budapesti Leányegylet Strasser Elza elnök Fridrich Ferenc titkár rendezésében farsangi búcsút rendezett szegény gyermekek megsegítésére a Vigadóban. A Lacikonyhában Neumann Árminné prezideált, a büffét maróthi Fürst Lászlóné vezette. A gyermekszépségverseny elnökei Jeszenák Anica bárókisasszony és Szokolay Kornélné voltak. Lindt Marcella indusátrat állított fel és mint indus nők Paulay Erzsí, Márkus Romola és Jakson Elza szerepeltek. A szerencsekerékhez — mint egy akkori tudósítás írja — Lederer Károlyné, a virágsátorban Székely Zsigmondné, a Biedermayer nővérek frissítő sátrába Gráner Margit, a mézeskalácssátorba Rózsa Vilmosné vonzotta a közönséget.

A Tulipán-mozgalom.

1906-ban lobbant fel leghatalmasabban a Tulipán-mozgalom lángja. A Tulipánkert Szövetség, mely magában foglalta a magyar élet vezetőit, ipari vásárokat, estélyeket, zsúrokat rendezett, hogy ébrentartsa, élesztgesse a lelkesedést a magyar ipar termékei iránt.

Nagyszabású népipari vásárt rendezett a régi tőzsdeépületben. A szervezés nagy és hatalmas munkáját az akkori lapok

szerint Batthyány Lajosné grófné vezetésével Andrassy Tivadar gróf özvegye és Hadik-Barkóczy Endréné grófné végezték.

Huszonnégy sátorban kerültek kiállításra a magyar népipar termékei és Kossuth Ferenc akkori kereskedelmi miniszter helyett államtitkára, Szerényi József nyitotta meg a kiállítást, amelynek rendezési munkáját a következő hölgyek látták el:

Semsey Lászlóné, gróf Zichy Jakabné, Ábrányi Cornélné, Moskovitz Ivánné, Lotz Cornelia, Nemes Sándorné, Marikovszky Marinka, Szemere Berta, Ambrózy Nándorné és leánya, Nagy Barnáné, gróf Sztáray Sándorné, gróf Andrassy Sándorné, gróf Andrassy Ilona, Neuschloss Cornélné, Girardi József né, Girardi Györgyné, Gyömrőy Aurélné, dr. Baitsch Ivánné, Ruffy Pálné, Szemző Aglája, Hegedűs Lászlóné, Horváth Gizella, Barabás Béláné, Kálóssy József né, Széli Ignácné, Várady Aranka és Illy, Jakabffy Istvánná, Jankó vits Kálmánná, Jankó vits nővérek, Heiffel Sándorné sz. gróf Porcier Elvira, Kiss Ilonka, Chorin Ferencné, Söpkéz Sándorné, Eobicsek Mici, Kern Hédi, Szilágyi Szilárdka, Eulenburg Salamonná, Gál Győzőné, Suhajda Józsefné, Jónás Ödönné, Rózsay Valéria, Kovács Lászlóné, Hof fer Gizi, özv. Pfszterer Lajosné, Szöllőssy Adrien, Szöllőssy Istvánné, Tarnai Jánosné, Szederkényi Nándorné, Patay Gyuláné, Nikolics Szeréna, Marinovics Istvánné, Nádossy Imréné, Margithay Tihamérné, Kosztolányi Adrienne, Neogrády Antalné, Kubik Marianne, Patai nővérek, Szabó Bugáth Hermína, Szabó Lászlóné, Groszmann Béláné, Vinkler Lajosné és leánya, Hertelendy Ferencné, gróf Batthyány Józsefné, Szűcs Béláné két leányával, Lenk Emiiné két leányával, Szuly Aladárné, gr. Széchényi Victorné, gr. Széchényi Mariette, gr. Széchényi Erzsébet, gróf Széchényi Imréné, Szily Margit, GlacZ Antalné, gróf Károlyi Gyuláné, br. Herczog Mórné, Horváth Attiláné, Szokolay Kornélné, Szvirák Agostonné, Tomori Jenőné, Bartóky Lászlóné, gróf Cziráky Jánosné, Demeczky Mihályné, Sebestyén Gyuláné, Greguss Imréné, báró Jeszenákné, dr. Kétyl Károlyné, gr. Almásy Emma, gróf Almásy Denise, Gelléri Mórné, Bán Dezsőné, Karlow-szky Bertalanné, Vigné Feszler Ada, dr. Grünstein Adolfné, dr. Hirsch Teofilné, dr. Proper Miksáné, dr. Héderváry Ernőné, Vécsey Miklósné, P. Márkus Emilia, Héder Sándorné, Kellner Irma, Strausz Sári, Strausz Adolfné, gróf Lónyay Menyhértné, báró Kaas Clemance és Rózsa, Renner Gusztávné és két leánya, Komlós Istvánné, báró Vay Henrikné, Korpás Mártonné, Ludinszky Lajosné, dr. Jacobi Béláné, Szécsi-Varsányi Irén, Ordódy Béláné, ifj gróf Zichy Jánosné, gróf Zichy Vladimírné, Morlin Emilné, Ordódy Pálné, Gergely Tódorné, Pajzs Gyuláné és leánya, Jalsoviczky Gézáné és leánya, gróf Zichy Livia, Marton Jánosné, Samarjay Jánosné, Beigel Anna, Okolicsányi Edéné, Szeifert Alice, Fábíán Sarolta, Jan-kovich Camilla, Bakonyi Gézáné, Győry Istvánné, Barabás Péterné, Rauchberger Sári, gróf Vay Gáborné, Vegess Gyuláné, herceg Odes-

PEZSGÓSSÁTOR A MÚZEUMKERTBEN.

Középen: Hegedűs Sándorné.

Érdeklődj! www.kispesti.hu

salchi Zoárdné, Kürthy Berta, Baseli Gyuláné, özv. Ballá Istvánné, Almási Balog Lorándné, dr. Koller Imréné, Horváth Gizella, Dolcsko Margit, gróf Vay Adámné, Küry Klára, özv. Goszthonyi Béláné, Moldoványi Sándorné, Rötzer Ferencné, Márffy Irén, Tőry Aranka, Bókay Edith, Hegedüs Erzsi, Cséry Ida, Marsalkó Rózsai, Rohonczy Etta, dr. Földes Béláné, ifj. Erdélyi Sándorné, Scherr Thos Béláné, Timon Ákosné, Losonczy Antalné, Csury Jenőné, Klupathy Jenőné, Földes Livia, Baghy Irma, Nyegre Rózsika, Timon Alice, Nyegre Lászlóné, báró Rudnyánszky Józsefné, Hollaky Arthurné, Mara Lászlóné, Hajós Erzsi, Götz Elfride, Hellebronth Gizi, Aggházy Anikó, Csorba Jánosné és leánya, nagyiványi Fekete Miklósné, Ráthonyi Ákosné, Ábrányi Emiiné, Csikós Antónia, Reiner Szidi, Saurer Margit, Bernáth Gézané, Szirmay Mathild, Szirmay Tominé, Benckó Andorné, Fáy Serafin és Ilona, Braun Gézané és leánya, Pulszky Ilonka, gróf Bethlen Istánné, gróf Haller Ilona, Visontai Sománé, Kovács Ferencné, Kovács Ilonka, báró Léppel Stefánia, Lewinszky Aranka, Ludinszky Lajosné, Mészáros Margit, Bartha Miklósné, Jekelfalussy Zoltánné, Hoitsy Pálné, Ivánka Oszkárné és két leánya, Dalmady Martha, Velics Mária, Jekelfalussy Lajosné, Rudnyánszky Béláné, Samassa Jánosné, Bolgár Ferencné, Szász Zsomborné, báró Radosevics Tivadarné, Góthné Kertész Ella, Rickl Gyuláné, Dräsche Lázár Alfrédné, Bezeredj Margit, dr. Wlassics Gyuláné, Timon Alic, Bárányi Katinka, Cserey Ella, Darányi Gyuláné, Szerviczki Ödönné, Horváth Elemérné, Velics Antalné, Bárdossy Jenőné, Prónay Mihályné sz. Batthyány grófnő, báró Jeszenszky Sándorné, Hubay Jenőné sz. Cebrián Róza grófnő, gróf Pejáchevich Arthurné, Krammer Teréz, Fromm Paula, Formágyi Dénesné, Fluck Gusztávné, Hochwald Károlyné, özv. Zalánffy Károlyné, Jeszenszky báróné, báró Prónay Dezsőné, Holló Lajosné, gróf Almássy Györgyné, dr. Szebeney Antalné, Thék Endréné, Reichenhaller Kálmán, Rothkugel Arnoldné, báró Beck Gyuláné, báró Beck Ilona, dr. Berend Miklósné, Fernbach Péterné, Garler Béláné, Bakonyi Elekné, Szilágyi Arthur Károlyné és nővére, May Munssir Cornelia, Fay Aladárné, Vladár Mártonné, Dezső Ligethy Juliska, Fejér Flóra, Szivák Margit, Havel Margit és Elza, Morbitzer Böske, gróf Apponyi Albertné, Elek Pálné, gróf Serényi Jánosné, Bittó Dénesné, gróf Dessewffy Miklósné, gróf Zichy Béláné, gróf Zichy Sarolta, gróf Pálffy Sándorné, gróf Károlyi Zsuzsanna, gróf Károlyi Júlia, Markos Györgyné, Vajda Károlyné és leánya Ilona, Szép Béláné, Zempléni Gyuláné, Jarmaszky Gyuláné, Orth Ambrusné, Mázsák Aladárné, gróf Batthyány Lajosné, Sarlay Ferencné, Lánczy Leóné, Szegedy Györgyné, Laky Károlyné, Berzsényi Jenőné, Horváth Zoltánné, Zolnay Erzsike, Karácsonyi nővérek, gróf Dessewffy Emiiné, Förster Aurélné, Török Irma, Thassy Pálné, báró Orosdy Fülöpné, Baross Károlyné, Okolicsányi Lászlóné, Hállay Ferencné szül. Strasoldó grófnő, Gerbeaud Ilona és Erzsébet, Stróbl Alajosné, Nyiry Istvánné, Szilassy Zoltánné,

Lithvay Erzsébet és Rózsa. Török Ella, Drucker Victorné, Horváth Piroska, Aggházy Károlyné, gróf Batthyány Tivadarné, báró Barkóczy Ilona, Bogyay Kálmánné, dr. Horváth Akosné, Tihanyi Béláné, Vargyas Endréné, Bánó Józsefné, Bothosné Sándor Klára. Malatinszky Györgyné, gróf Andrássy Borbála, gróf Almásy Irma, gróf Batthyány Dundy, gróf Batthyány Lilly, gróf Pejáchevich Gigi, Grosschmid Alice, Császár nővérek, Ángyán Erzsi és Aranka, Véghes Gigi, Velics Valeria és Antónia, Ruffy Magdolna, Tirscher Lilly, Márkus Lilly, Mihály Edit, Némethy Ella és Irén, Mandel Pálné, Scheffer Sándorné.

Ugyancsak a Tulipánkert Szövetség vasárnaponként Tulipán-zsúrokat rendezett hangversennyel egybekötve.

Az első ilyen zsúrhangversenyen *Farkas* Imre verseket olvasott fel, *Justh* Lajos zongorázott, *Barthóty* Gizi énekelt, *Horváth* Mancsi és *Benkő* Lajos egy párosjelenetet adtak elő. A teát társaságbeli hölgyek szolgálták fel. A teajegyek eladását *Szokolajy* Kornélné és *Bán* Dezsóné végezték nagy eredménnyel.

Kerti ünnep a Gerbeaud-pavillonban.

Az Augusztai Tüdőbeteg-Szanatórium javára tündérkertté varázsolták egy napra a városligeti Gerbeaud-pavillout is. Cukkorka-, virág- és pezsgőssátrakat állítottak fel és az összegyűlt közönséget nagyszabású hangverseny szórakoztatta. B. Sándor Erzsi, Hajduné Ilona, Sebeők Sári, Komlóssy Emma, Kovács Bretan Miklós szerepeltek a hangversenyen és a zongorakíséretet a feledhetetlenül kedves Tarnay Lojzi látta el.

Előkelő és exkluzív társaság gyűlt egybe erre az ünnepélyre. Az elárúsító hölgyek névsora a következő:

Gróf Bissingen Rudolf né (gróf Bissingen Ottóné, Bissingen Lili és Marietta comtess-ek, Dobner Rudolf né, Hartstein Jenőné, Kaáli Nagy Ilonka, Németh Nóra, Mihály Edit, Szokolay Kornélné). báró Born Frigyesné (Almásy Irma, Karácsonyi Mancsi); gr. Csáky Gusztávné (gróf Bissingen Elza, gróf Almásy Lili); Fráter Jenőné (Horváth B. Marcsa, Rick! Edith, Bernáth Margit, Halász Margit, Faragó Ilonka, Fráter Lulu); Goszthony Mihályné (Dániel Magda és Erzsi, Eckhardt Ilka, Gosztony Mária, Josipovics Ida, Melczér Dóra. Rudnyánszky Magda); Kálmán Gusztávné (Balázs Blanka, Jankovics Ilonka, Kálmán Sári, Nagy Edith); Knnosy Frigyesné (Török Francis); Lánzy Leóné (Hódossy Gidáné, Navratil Dezsóné, Márfy Mantuano Rezsóné, Perczel Miklósné, dr. Rötzer Ferencné); Lud vi g-h Gyuláné (Bottlik Lajosné. Geduly Gyuláné, Karlovsky Bertalanné. Baseli nővérek. Bottlik Edith. Geduly Elly, Hernádi

Nelly, Kubik Macus, Szirmay Heddy); Pándi Horváth Zsigmondné, (dr. Holitscher Pálné, Eber Antalné, Márkus Emma, dr. Scheidl Gusztávné, Schiller Károlyné); báró Piret de Bihain Gyuláné (gróf Almásy Marietta, Jekelfalussy Irma); dr. Stein Emi Iné (Banovics nővérek, Somogyi Rózsika); Székács Ti vadamé (Nádas Gyuláné, dr. Pruzsinszky Károlyné, dr. Verebély Jenőné, dr. Wehner Józsefné); gróf Teleki Pálné (Edelsheim Paula grófnő); Tőry Emiiné (Lipthay Loló, Pucher Istvánné, Pucher Lili, Tőry Blanka, Tömöry Ilonka); herceg Windischgratz Lajosné (gróf Almásy Deni, báró Bornemissza Hilda, Beretvás Lola).

Kiállítás, hogy magyar ipartermékekből készült ruhában ünnepelhessenek.

A Petőfi-ház javára a Városligetben nagyszabású májusi ünnepség volt tervbevéve. Hogy ezen az ünnepélyen a hölgyek magyar ipartermékekből készült ruhában vehessenek részt, a Magyar Nők Közművelődési Körének helyiségeiben magyar hímzések, magyar csipkékből és magyar anyagból varrott divatos női ruhákból kiállítást rendezett egy csapat lelkes magyar hölgy, akik ott a helyszínen felvilágosításokkal szolgáltak és a megrendeléseket is felvették. Ezek a hölgyek:

Gróf Batthyány Lajosné, gróf Almásy Györgyné, báró Révay Simonne, gróf Batthyány Tivadarné, Benczúr Gyuláné, Szokolay Kornélné, báró Dániel Ernőné, Wlassics Gyuláné, Jekelfalussy Zoltánné, Neumann Árminné, báró Barkóczy Ilona, özv. Bartha Miklósné, Zempléni P. Gyuláné, Goszthony Mihályné, Földes Béláné, Bernáth Gézáné.

Művészestély.

A Dunántúli Közművelődési Egyesület 1910-ben a Vigadóban rendezett úgynevezett «monstre» művészestélyt, melyen fellépett Blaha Lujza is, akit virágeső köszöntött, amikor megjelent. Sándor Erzsí, Révy Aurélia, Pálmay Ilka, Nádor Lily, Rombay Lily, Császár Mariska, Morvay Zsuzsika, Kun Árpád és néhány színész szerepelt még és mint az akkori tudósítások írják: «A rendezőség, élén dr. Fodor Oszkárral és Szokolay Kornélnéval, dicséretes munkát végzett.

Magyar nők Mikszáth-ünnepé.

Országos hölgybizottság alakult a Mikszáth-ünnepre. Nagy előkészületek előzték meg a jubiláns író ünnepelését. Zsilinszky Mihályné volt a hölgy bizottság elnöke és tagjai voltak:

Gróf Teleki Sándorné, Dorner Gusztávné, Boda Dezsőné, Benzúr Gyuláné, Szokolay Kornélné, Kálnoki Bedő Béláné, Schméer Aladárné, Enyedy Lukácsné, Maróthi Fürst Bertalanné, báró Orosdy Fülöpné, Szendéné Dárday Olga, Csengery Árpádné, Sebestyenné Stetina Ilona, Heimbach Sándorné, Kenedi Gézáné, özv. Neumann Árminné, Székács Tivadarné, Zipernovszky Károlyné, dr. Füredi Mórné, Bothosné Sándor Klára, ösiky Kálmánné, Hellebronth Jánosné, Veszényiné Vállay Róza, Radnay Árpádné, Lovass Imréné, Marczali Henrikné, Zempléni P. Gyuláné, Karlovszky Bertalanné, Grosz Emiiné, Istvánffy Gyuláné, özv. Pajzs Leona, Táboriné Tutsek Anna, Strelisky Sándorné, Kuliffay Izabella, Popper Kamilla, Nagy Lajosné, Dékány Péterné, Nendtvich Gusztávné, Brauner Alfrédné, Harsányi Jenőné, Bán Dezsőné, Vargyas Endréné, Mayer Pálné, Stróbl Antalné, Keichenhallerné Pethő Irén, Földváry Emma, Ilosvay Lajosné és Halmos István, a rendezőbizottság titkára.

A Mikszáth-ünnepnek ez a része az Urániában zajlott le. Mikszáth személyével és műveivel összefüggő képeket mutattak be, melyekhez a magyarázó szöveget Herczeg Ferenc írta és olvasta fel. Előkelő hölgyek élőképeket mutattak be, Kuthyné Huszár Ilona bárónő és Teleki Géza gróf tervei alapján.

Pezsgőestély és bazár.

A décsi Borbély Vidorné elnöklése alatt álló IX. ker. jótékony nőegylet néhány éven át bazárral egybekötött pezsgőestélyeket rendezett. A vigalmi bizottság elnöke Szokolay Kornélné volt, de ugyancsak buzgólkodtak a siker érdekében dr. Dolcskó Jánosné, Nemes Imréné, Roemer Károlyné, Vágó Bertalanné. Ezeknek az estélyeknek a jövedelméből a szegény gyerekek kaptak karácsonyfát és ajándékokat.

Gyermekünnepély az Erzsébet-téren.

A Stefánia Országos Anya- és Csecsemővédő Egyesület az Erzsébet-téren nagyszabású gyermekünnepélyt rendezett. Megkapó gondolat volt odagyűjteni a közönséget, hogy hódoljanak az anyák és csecsemők Semmelweis Ignác szobra előtt, akinek tudása oly sok anya és csecsemő életét mentette meg. Jászai Mari, a nagy tragika, a fellobogózott, virágdíszbe öltöztetett szobor előtt szavalta el Váradi Antalnak erre az alkalomra írt költeményét.

S ott dolgoztak fáradhatatlanul a siker érdekében: báró

Dániel Ernőné, Neumann Árminné, Reiter Ferenc né, a férfibizottság elnöke: ifj. Reitter Ferenc és Szokolay Kornélné.

Megjelent ezen a gyermekkarneválon József királyi herceg. Augusztia királyi hercegasszony és József Ferenc királyi herceg is.

Óriási sikere volt ennek az érdekes mulatságnak, amelynek oroszlánrésze — mint az akkori lapok írják — Csáky grófnét illeti meg. Méltó segítőtársa akadt Csáky Albin grófnőnek Szokolay Kornélnéban, aki szintén kivette a részét a szép, humánus célokat szolgáló munkából és így derekasan rászolgált az elismerésre.

Empire-tea.

A Vigadóban a Nyomorék Gyermek Otthon a javára Dániel Ernőné elnökle mellett nagyszabású empire five o'clock teát rendeztek, amelyen virágokat árúsítottak a jótékonycél

Bombay Dezsőné, Jankovich Miklósné, Nyers Lajosné, Bóniss Lajosné, Gerlei Lajosné, dr. Grossmann Arthurné, dr. Steiner Lajosné, Strausz Adolfné, Gyulai Miksáné, Uhl Antalné, Malosik Jánosné, dr. Löwy Vilmosné, Szirmai Oszkárné, Kovács Frigyesné, Szűcs Karolyné, Senyey Istvánné, dr. Pfeiffer Gyuláné, dr. Schwartz Dávidné, Löwy Juci, Galitzenstein Bella, Braun Lucy, Hoffmann Erzsike, Rauchberg-er Sárka, Fónagy Sarnuné, Pakots Józsefné.

Gyermekkarnevál a Vigadóban.

Az Általános Közjótékonyági Egylet a farsang egy délutánjára összegyűjtötte a Vigadóban a főváros szép gyerekeit. Gróf Csáky Albinnénak — mint a lapok írják — Szokolay Kornélné volt a legbuzgóbb segítőtársa és *angyala* volt a bevétele révén a virágcsoportnak Ördög Ilonka. De ott buzgólkodtak még:

Rombay Lili, Frommer Rózsi, Klein Katica. Pártos Annus, Klein Erzsi, dr. Lenk Ernőné, Szvicsák Agostonné, dr. Vécsey Karolyné, Isser Dezsőné, dr. Murányi Elemérné, Hemann Karolyné, Nyers Lajosné, Simoni Lakatos Ida, J. Jankovich Miklósné, dr. Grossmann Arthurné.

Budapesti Nagy vásár.

Méreteiben óriási volt az Általános Közjótékonyági Egylet által az Iparcsarnokban rendezett Budapesti Nagyvásár Augusztia királyi hercegnő védnöksége alatt. Kivonult erre a

vásárra egész Budapest és amikor a vásár megnyitására a királyi hercegnő József királyi herceggel megérkezett, az Iparcsarnok tündérileg feldíszített terrasán gróf Csáky Albinné, gróf Apponyi Albertné, gróf Apponyi Lajosné, Pejacsevich Jolán grófnő, Szokolay Kornélné, báró Eévay Simonne, Sarbó Arturné, lovag Falk Zsigmond és dr. Lányi Márton főtitkár fogadták.

Az akkori tudósítások szerint gróf Csáky Albinné *«bemutatta a fenséges asszonynak Szokolay Kornélnét, mint a Vásár rendezésének egyik legbuzgóbb részeseit»*.

A fenséges pár minden sátort megtekintett, mindenütt vásároltak. Szokolaynétól többek között, amikor már mindenütt vett valamit és jelentékeny összeget osztott szét, az kérdezte a királyi herceg:

— Öntől mit vásárolhatunk?

— Legyen szerencsém a kávéházamban. Addig is parancsol fenséged két színházjegyet?

József királyi herceg mosolyogva vette elő tárcáját és bele-nézve, azt mondja:

— Kérem, már csak száz koronám van, elég lesz az négy jegyért. S odaadta a százkoronást és azután már ----- írja a krónika — csakugyan nem vásárolhatott semmit.

Érdekes és jellemző, hogy milyen költségekkel dolgoztak annak idején a jótékony dámák, akik között Szokolayné híres volt arról, hogy mindent eljár, mindent megszerez, mindent lekönyörög, csakhogy minél több maradjon a jótékonycélra.

Ennek a nagyvásárnak az összes bevétele 34.151 korona volt, költségek 3238 korona, tehát nem is egészen tíz százalék, úgy hogy közel 31.000 korona volt a jövedelem, melynek nagyobbik felét az egyesület a foglalkoztató-műhelyekre, 15.000 koronát pedig az egyesület akkor megnyitott alkoholmentes éttermeire fordították.

Ugyancsak az Általános Közjótékonsági Egyesület teadélutánokat is rendezett hangversenyekkel. Azt írják a lapok, hogy Szokolay Kornélné és Brauner Adolfné *«alig győzték eladni a teautalványokat a főváros színe-javához tartozó vendégeknek»*.

Maleezky Vilmos né rendezte a hangversenyeket, amelyen közreműködtek: Pálraay Ilka, Feld Irén, Vidor Dezsóné Molnár Kózsa, Koemer Karola, Komlóssy Emma, Deákné Kutty Klára.

De ki tudná felsorolni mindazt, amit a háborúelőtti jótékony dámák kitaláltak, rendeztek azért, hogy gondoskodhassanak szegényeikről.

Nem egy szerény kis kötet, de vaskos könyvek sem lennének elegendők cselekedeteik, munkásságuk részletes ismertetésére.

Hát még lehetne-e elég vaskos kötetet összeírni mindazok neveiről, akik az önfeláldozó munkát végezték.

Bizonyos, hogy az itt felsorolt névsorok is nagyon hiányosak. De akik kimaradtak, azok ne nehezeltjenek e könyv írójára, mert a feljegyzések, amelyek alapján a nemesszívű hölgyek névsora összeállított, bizonyosan nem tökéletes.

A jótékony hölgyek patrónusai.

De minden akció a legteljesebb támogatásra és megértésre talált József királyi herceg családjánál. Az egész magyar nemzet által őszintén gyászolt József királyi herceg míg élt, majd József Ágost királyi herceg Augustza királyi hercegnővel nemcsak fővédnökei és védnökei voltak a különböző jótékonyági mozgalmaknak, hanem valóban tettekész támogatói is. Ahol személyes megjelenésükre szükség volt a siker érdekében, szívesen állottak a jótékony dámák rendelkezésére. Köztudomású ez a tény s amikor itt megállapítjuk, csak azért tesszük, mert amikor a háborúelőtti jótékonyági mozgalmakról számot adunk, lehetetlen elhallgatnunk nagy, nemes és megértő lelküknek minden alkalommal tapasztalt megnyilatkozását.

De ugyancsak a legteljesebb megértéssel támogatta a különböző jótékony akciókat a székesfőváros főpolgármestere, Márkus József is. Mindig nyitott ajtóra találtak nála a jótékony hölgyek, akiknek munkásságát a legnagyobb szeretettel segítette.

Éppen ezért nagy volt az aggodalom az egyleti dámák között, amikor Márkus Józsefet súlyos betegség támadta meg. De felépült és a jótékony hölgyek siettek is küldöttséggel felkeresni a felgyógyult főpolgármestert, akit virággal halmoztak el.

— Bizony nagyon aggódtunk a mi jóságos pártfogónkért, — mondotta a küldöttség vezetője, Szokolay Kornélné — mert hol kaptunk volna egy másik olyan jó barátot.

— Itt maradt volna a Jenő fiam, — mondotta mosolyogva Márkus József — éppen úgy számíthatnak reá, mint én reám...

De rajtuk kívül mozgósítottak minden jótét lelket a dámák,

amikor arról volt szó, hogy valamelyik akciójuk sikerrel végződjék.

Mészáros Imre, az Operaház igazgatója és neje az Operaház is rendelkezésükre bocsátotta. Rendeztek ott egyszer egy Tündéréjszakát, amelyen mindenki 200 koronát fizetett egy páholyért. *Blaha* Lujza, aki egy páholyban volt Szokolaynéval, különböző szerepeit ábrázoló fényképeiből több mint ezer darabot adott el ezen a ragyogó tündéréjszakán.

Vécsey Ferenc maga rendezett egy hangversenyt, melynek tiszta jövedelme jótékony célra jutott.

Nem is maradt el senki, nem is hagytak ki senkit, akitől valamit várni lehetett a siker érdekében. Még a hivatalos fotográfusa is megvolt minden jótékony ünnepélynek. Tudták, hogy külön hívás nélkül is meg fog jelenni Erdélyi Mór a fotografáló masinájával és — ne tekintsük gyenge hiúságnak, hanem természetesnek — hogy várták is, készültek is arra, hogy jönni fog Erdélyi és fotografál. A magyar fotoriportnak Erdélyi Mór volt az első munkása és mindig nagy mulatságot jelentett, amikor tényleg be is érkezett...

E könyvben közölt képek közül is a legtöbb Erdélyi felvételei ...

Sándor Erzsi ezüstkoszorúja.

A magyar királyi Operaház kamaraénekesnője, nagyívelésű karrierje első idejében egy alkalommal Párizsban folytatott tanulmányokat. Termesztés, hogy a franciák minden követ megmozgattak, hogy Sándor Erzsi tüneményes művészetét maguknak biztosítsák. Előnyös szerződötési ajánlatokat kapott; de Sándor Erzsi magyar lelkével elhárította magától a kecségtető külföldi ajánlatokat és hazakészült, hogy elfoglalja helyét a magyar dalművészet templomában: az Operaházban.

Nyilvánosságra került azonban az, hogy *Sándor* Erzsi milyen áldozatot hozott a magyar dalszínházért. *Szokolay* Kornélné kezdeményezésére háromszáz úriasszony elhatározta, hogy ezüstkoszorút adnak át a külföldről hazatért művésznőnek. Háromszáz ezüstlevélből állott a koszorú, minden levélen egy-egy hölgy neve. A koszorú ugyancsak ezüst szalagján: *Szokolay* Kornélné és dr. *Fodor* Oszkár neve, akik nagy hölgyküldöttséget vezetve, adták át a koszorút a könnyekig meghatott művésznő-

nek, aki bizonyára legszebb és legdicsőségesebb emlékei között őrzi a magyar hölgyek koszorúját, amely örökké emlékezteti arra, hogy:

«A nagy világon e kívül
Nincsen számodra hely!»

Ötszáz férfizarándok — egy asszony.

Császka György kalocsai érsek és gróf *Zichy* János vezetésével ötszáz zarándok indult Rómába a pápához. A zarándokcsapat tagjai kizárólag férfiak és főként papok voltak. A kalocsai érsek meghívta erre a zarándokútra *Szokolay* Kornélt is, aki hajlandóságot is mutatott arra, hogy az utat megtegye, de kijelentette, hogy a feleségével együtt szeretne utazni.

— Szívesen látjuk a feleségét is, — mondotta az érsek — de az egyetlen nő lesz a zarándokcsapatban.

El is indultak Rómába. Fiúmég vasúton, onnan hajón Anconáig, majd onnan ismét vasúton Rómába. Szokolayné az úton kedvességével, elevenségével szórakoztatta az egész társaságot. Rómában azután az egész zarándok-társaságot aláíratta egy emlékkönyvbe, amelyet a nagyszerű utazás emlékére *Császka* György érseknek adtak át, egy remekművű serleggel együtt.

Gróf *Zichy* János meg is jegyezte:

— Szép figyelem, hogy ennyit fáradt. A pápa áldása adott hozzá erőt.

De azért a szép asszony felkérésére ő vezette a küldöttséget és szép köszönő beszéd kíséretében adta át *Császka* érseknek a zarándokok ajándékát, mely figyelem az érseket láthatólag meghatotta és még külön megköszönte *Szokolay*nének figyelmességét, fáradozását az emlékkönyv és a serleg költségének összegyűjtése körül.

Biztosítás Szokolayné ellen.

Amikor valami gyűjtésről — mondjuk meg magyarul, jótékony célú pumpolásról — volt szó, akkor nem menekedhetett meg senki a karmai közül. Egy alkalommal valami estélyre folyt nagy készülődés. Szokolayné már szétosztotta a jegyeket és végigvágatta a kiszemelt áldozatokat. Egy rendes áldozat, *Kosztka* Emil — akkor még az aranyifjúság tagja — feltette magában, hogy az egyszer erős lesz és majd megmutatja, hogy

Szokolayné sem tud belőle egy fillért sem kipréselni. Minden kísérletet elutasított, — erős volt elhatározásában. Már-már úgy látszott, hogy valóban megmenekül ez alkalommal, ám Szokolayné — akihez befutottak a hírek Kosztká merev magatartásáról — feltette magában, hogy Kosztkának fizetni kell, még pedig még többet, mint rendesen. Elővett tehát egy művésznőt, akiről tudta, hogy annak Kosztká nagy tisztelője. Lelkére kötötte *«ne kerülj a szemem elé»*, ha nem adsz el Kosztkának jegyet. S jött a hír: Kosztká annak a művésznőnek nem tagadhatta meg a jegy árát.

Amikor az első diadal megvolt, akkor elővette a másik művésznőt, akinek Kosztká még nagyobb tisztelője volt.

— Akár van Kosztkának jegye, akár nincs, ne kerülj a szemem elé, ha rá nem szólsz egy jegyet!

Kosztká hiába szabadkozott, védekezett, annak a művésznőnek nem tagadhatta meg a jegy árát!

De amikor megváltotta ezt a jegyet is, úton-útfélen a társaságban azt hangoztatta:

— Sürgősen meg kell alakítani azt a biztosító társaságot, amely bebiztosít Szokolayné ellen ...

A Margitsziget felfedezése.

Külön fejezetet érdemel Szokolay Kornélné szereplése a Margitszigeten, amely akkor még a boldogult emlékü József királyi herceg tulajdona volt.

Szokolay Kornél jó barátságban volt a királyi herceg bizalmas emberével, Libits Adolf jószágkormányzóval. Libits megkérte Szokolayt, mint az akkori idők egyik neves és tekintélyes publicistáját, hogy propagálja kissé a Margitszigetet.

Hiszen tudvalevőleg a múlt század vége felé a Margitsziget még nagyon exkluzív szórakozóhely volt.

Szokolay, aki maga is rajongója volt a tündéri Margitszigetnek, szívesen tett eleget ennek a kérésnek és a budapesti, valamint a vidéki lapokban is — amikor csak alkalom volt reá — felhívta a közönség figyelmét a Margitszigetre.

Ezekről a közleményekről tudomást szerzett a királyi herceg is, úgy hogy Szokolay Kornél neve nem volt ismeretlen a királyi herceg előtt.

Egy időben Szokolay Kornélok elhatározták, hogy néhány

hetet a szigeten fognak tölteni. Szokolayné tehát kiment a Margitszigetre lakást keresni. A királyi herceg aki nagyon sokat tartózkodott a szigeten — ott járt a sétányokon kíséretével. Természetesen a rajongásig szeretett népszerű királyi herceg személye mindig nagy érdeklődést keltett a sziget közönségében és ez alkalommal is nyomban nagy tömeg vette körül és megállott egyik csoportban Szokolay Kornélné is.

A királyi herceg egyik adlátusa, Gräff generális, annak idején, mint katona bajtársával, jó barátságban volt gróf Csákyval, úgy *hogy* amint meglátta az akkor már Szokolayné, bocsánatot kért a királyi hercegtől és odament üdvözölni. Néhány percig beszélgettek, majd visszatért a királyi herceghez és a fenséges úr megkérdezte tőle:

— Ki volt az a szép nő, akivel olyan kedélyesen beszélgetett?

— Gróf Csáky Tivadar volt bajtársam, volt felesége, akit néhány éve nem láttam már — felelte a generális.

— Mutassa be nekem azt a hölgyet — mondotta a királyi herceg és Gräff nyomban visszatért Szokolaynéhoz, karonfogta és úgy vezette a királyi herceg elé.

— Eddig még nem láttam a szigeten — mondotta a királyi herceg kedvesen Szokolaynénak.

— Ó, nagyon régen nem voltam künn, de most lakást néztem, mert ki akarunk jönni az urammal néhány hétre.

— Nos és van már lakás?

— Még nincs és nem is tudom, hogy lesz-e megfelelő, mert bizony egy kicsit számolni kell a költségekkel is ...

A királyi herceg mosolygott és szívélyesen elbúcsúzott.

Még a szigeten tartózkodott Szokolayné, amikor felkereste Libits és a királyi herceg megbízásából tudtára adta, hogy mivel Szokolay Kornél oly nagy szeretettel propagálja a Margitszigetet, a fenséges úrnak az a rendelkezése, hogy Szokolayné válasszon magának megfelelő lakást teljesen díjtalanul.

Elképzelhető, milyen örömet szerzett a királyi herceg váratlan kedvessége Szokolaynénak.

Pedig a királyi herceg nem is gondolhatott arra, hogy ez a kegyes gesztus nemcsak Szokolay Kornél addigi önzetlen és a sziget érdekében kifejtett munkájának az elismerése, hanem a sziget jövőjére is nagy hatással lesz.

Szokolayék 24 esztendőn át voltak a sziget tiszteletbeli vendégei. Ám ennek a vendéglátásnak az volt az eredménye, hogy Szokolayné agilitásával, szervezőképességével olyan állandó társaságot gyűjtött a szigetre, hogy annak népszerűsége mindinkább növekedett. Lassanként a közélet, a művész- és íróvilág előkelőségeinek gyülekezőhelye lett a Margitsziget és a társaság központja, megszervezője, együttartója Szokolay Kornélné volt.

Úgyszólván mindennapos vendégek voltak, de sokan ki is hurcolkodtak azok közül, akiknek lelke megkívánta a sziget költői hangulatát. S lassan összegyülekeztek ott: Szilágyi Dezső, Darányi Ignác, Molnár Viktor, dr. báró Müller Kálmán, dr. Tausz Ferenc, Polónyi Dezső, a M. A. C. fiatalsága, Gerenday György elnökkel az élén, Karafiáth Jenő, Rohonczy Gida, Kertész K. Róbert, Jenő és Tódor, Balázs Béláné, Grúz Albertné, Klauzál Gáborné, Lukács Lászlóné, Asbóth Jenő, Jeszenszky Gellértné, Kolossá és Lickl rendőrfelügyelők feleségeikkel. Az írók közül: Bródy Sándor, Molnár Ferenc, Salamon Ödön, dr. Csergő Hugó és a művészvilág ünnepelt csillagai: Blaha Lujza, Hegyi Aranka, Csatai Zsófi, Bárdi Gabi, Vidor Pálné, Gazsi Mariska, Szirmai Imre és ott volt a társaságban a szigeti orvos leánya, a szép Ötvös Gitta is.

A Népszínház művészeinek ez az inváziója gyakran szerzett aggodalmakat a Népszínház akkori igazgatójának, Porzolt Kálmánnak. Ennek az aggodalmának kifejezést is adott Szokolayné előtt:

— Mit csinállok, ha egyszer közvetlen előadás előtt darabváltás lesz. Hogy hozom én el akkor idejére a szigetről a művészeimet! — mondotta.

Ezzel a társasággal azután magától adódott az, hogy a Margitsziget különböző ünnepélyeknek lett a központja.

A Magyar Athletikai Clubnak — amelynek Szokolay Kornél alapító tagja volt — egy tennispályája és egy kis szerény házikója volt a szigeten. Szokolay Kornélné háziasszonya lett a M. A. C. szigeti tennispályájának és ezt a tisztséget majdnem egy évtizeden át látta el. Összefogtak tehát az agilis Gerenday elnökkel és hamarosan meg is volt a fáradozásuk eredménye, mert a M. A. C. ifjúsága is mindinkább érdeklődött a sziget iránt.

Hangos és vidám lett tehát az élet a poétikus tündéri Margitszigeten.

Egymást követték a hangversenyek, majálisok, népünnepélyek. A hangversenyeken szerepelt Geyer Stefi, énekelt Semsey Mariska, Németh Ella, Medek Anna, Halász Gitta, Sándor Mariska, Szabó Lujza operaénekesnők, szavalt Lánczy Ilka és hegedült Szerényi Kornélia művésznő, a zongorakiséretet Dienzl Oszkár látta el.

A M. A. C. is egymásután rendezte regatta-ünnepélyeit, majálisait.

A törzslakók pedig egymás között kifogyhatatlanok voltak a multságokból.

Természetesen nem hiányoztak a multságos esetek sem. A legsikerültebbek közé tartozott egy rozoga halászbárka ünnepélyes felszentelésének története.

Egy ebédnél történt, vidáman szórakoztak együtt *Szokolayék a rendes társaságukkal*, amikor megjelent egy pincér és azt ajánlotta, hogy vegyék meg a csónakját. Milyen jó lesz a társaságnak, kimehetnek a szabad Dunára is. Molnár Ferenc érdeklődött leginkább a csónak ára iránt. A pincér 50 koronát kért érte és Molnár Ferenc nyomban 20 koronát ígért a csónakért. A pincér keveselte az összeget és eltávozott. Molnár megkönnyebbülten állapította meg: milyen szerencse, hogy a pincér nem ment bele a vásárba, mert a legnagyobb zavarok lettek volna. Molnár Ferencnek ugyanis még öt korona sem volt a zsebében, amikor meggondolatlanul heceből 20 koronát ígért a csónakért.

De nemsokára megjelent újra a pincér, meg akarta csinálni a vásárt. Odaadja 20 koronáért is a csónakot. A társaság összenézett: mi lesz most. Am Szokolayné nem jött zavarba. Nem azért, mintha a tárcája zsúfolva lett volna bankjegyekkel. De a csónakvásárlás kedvére volt. — Mindenki adjon annyit, amennyije van és vegyük meg a csónakot. Majd behozom én ezt a pénzt — mondotta. Össze is került a vételár, igaz hogy úgy, hogy senkinek se maradt pénze.

Am a vásár véglegesítése előtt mégis megtekintették a csónakot, és ugyancsak nagy derűtséget keltett, amikor megállapították, hogy a csónak — egy halászbárka, de az is a legrozogább fajtából. De már akkor belelovalták magukat abba a gon-

dolatba, hogy csónakjuk lesz, és így mégis megkötötték a vásárt.

Ott volt a gyanútlan csónak, de a társaság anyagilag tönkrement a vásárba.

Ám azért nem volt borús a hangulat. Szokolayné azért mégis szükségesnek látta, hogy megvigasztalja a szomorúságra hajló pénztelen, kifosztott társaságot.

— Ünnepeles csónakfelszentelést rendezünk — mondotta — és már osztotta is ki a szerepeket. Megállapodtak egy dátumban, amikor a csónakszentelés végbemegy. Meghívók és ünnepélyjegyek nyomtatását vállalták az írók, a jegyek eladását a hölgyek. Ment is már jól minden. A csónakért fizetett 20 korona már régen megtért, mert hiszen a hölgyek nagy buzgalommal árulták a jegyeket a nagyszabású csónakszentelési ünnepélyre. Természetesen a társaság tagjai úgyszólván napról-napra felkeresték az ünnepély központját, az öreg, rozoga csónakot, amely nyugodtan, egykedvűen ott himbálózott a sziget partján, nem is sejtve, hogy milyen nagy érdeklődés központjába jutott. Alig néhány nappal a nagy ünnepség előtt, elhatározták, hogy a csónakot átfestik, feldíszítik, ünneplőruhába öltöztetik. Szokolayné bevásárolta a festéket, ecseteket és ami még kellett az ilyen művelethez. De mielőtt még hozzákezdhetek volna, szörnyű hír száguldott keresztül a szigeti társaság soraiban:

— *Eltűnt az ünnepelt csónak!*

Sietve szaladtak le a csónak «kikötő»-helyére és megdöbbenve konstatálták, hogy a csónak valóban eltűnt.

Mi lesz most! Már százszámra adták el a kétkoronás jegyeket a nagy cécóra! Különösen Lickl, Kolossá és Glósz rendőrfelügyelők feleségei is buzgólkodtak a jegyek eladása körül. Szörnyű blamázs árnyéka borult a rendezők lelkére. Elő kell keríteni a csónakot, az ünnepeltet, ha a föld alól is. A rendőrrasszonyok elővették a férjeiket és egész csapat rendőr és detektív látott hozzá az eltűnt csónak felkutatásához. A nyomozást ez esetben fényes siker koronázta. Az újpesti Dunaág egyik barlangjában megtalálták a csónakot. Előkerült a tolvaj is, egy szegény halászember személyében, aki azonban nem volt tolvaj, csak a saját tulajdonát vitte haza. *A tolvaj — a pincér volt, aki eladta a lopott csónakot.* A szegény halász igazsága a napnál fényesebben kiderült, de azért a csónakot nem kapta mindjárt vissza. Most már volt pénz, hát kölcsöndíjat kapott azért, hogy a csó-

nakját felszentelhessék. Nagyon rövid idő volt már az ünnepség napjáig.

Sietve átfestették a szigeti közönség nagy és állandó érdeklődése mellett élénkzöld színűre. Bródy Sándor nagy buzgalommal két napig dolgozott ezen a nagy művén, Szokolaynéval együtt. Molnár Ferenc is be volt osztva, mint mázoló, de jobbnak látta megszökni ezen nehéz művészi munka elől.

Amikor aztán már a remény zöld színeiben pompázott a bárka és nyoma sem volt egykori kopott szürkeségének, akkor feldíszítették virággal, úgyhogy amikor felvirradt az ünnepség napja, büszkén ott himbálózott a Duna hullámain. Bródy Sándor azonban még a csónaknál is büszkébb volt, mert végre bemutatthatta a saját halpaprikás-főztjét is.

A szokásos pezsgődurrogatás és Bródy Sándor nagyhatású, lelkes, a fuldoklásig mulattató avatóbeszéde után vízrebocsátották az ünnepelt csónakot, amelyet természetesen az ünnepség hatásosabbá tételére előzőleg a partra kivontattak.

S amikor betaszították, vízre bocsátották, egyszerre zöld lett a Duna vize és ott himbálózott kopottan, majdnem a régi rozoga mivoltában a bárka, az ünnepség központja... A friss és meg nem száradt festéket lemosta róla a Duna vize ...

De azért ez a kis incidens nem zavarta meg az ünnepélyt, amely vidám hangulatban másnap délután öt óráig tartott...

Az ünnepség után a csónakot visszakapta a szegény halászember, aki egész életében büszke volt arra, hogy rozoga barkedője Budapest úri társadalma által oly nagy ünneplésben részesült...

Hogy szállították haza az alsószigetről a felsőszigeti hölgyeket?

Természetesen a multságok központja — éppen a M. A. C. érdekében is — az alsósziget volt leginkább. Az első alkalommal azonban felmerült az a kérdés, hogy a felsőszigetiiek egy áttáncolt, átmulatott éjszaka után hogyan jutnak majd haza gyalogszerrel.

A M. A. C. lelkes fiatalsága azonban kötelezettséget vállalt arra, hogy hazaszállítja a felsőszigeti szép asszonyokat és lányokat.

Amikor azután elérkezett a kora hajnalban a hazatérés ideje, felszállították mindnyájukat az ott veszteglő lövonati

kocsira és nekigyürkőzve — feltölték azt a felsőszigetre. Hogy ez micsoda multság volt, különösen a szabályosan megtartott megállónál — azt elképzelni sem lehet. Minden megállónál lelkes beszédek hangoztak el és végül is a M. A. C. fiatalsága megtartotta az ígérését, hazaszállította a vendégsereget. A jámbor lóvonatú kocsi természetesen ott maradt a felsőszigeten. Ebből azután az első alkalommal komoly ügy keletkezett. Reggel, amikor a kocsis odaérkezett lovával, hogy megindítsa az üzemet, nem találta ott a kocsit.

Kétségbeesetten rohant az igazgatósághoz jelenteni, hogy a sziget közbiztonsága már annyira leromlott, hogy még a lóvasúti kocsit is ellopják.

Az igazgatóság azonban már tudott az éjszakai multság befejező részéről és felvilágosította a kétségbeesett kocsist, hogy a ló vonatot hol találja meg. Volt aki meg is súgta a kocsisnak, hogy ezután az urak fogják húzni a kocsit, jó lesz, ha néz valami más foglalkozás után ...

A szigeten tehát megélnékült az élet és ebben nagy és jelentős része volt Szokolayné ottartózkodásának... amely egy jó időre megszakadt férje betegsége és halála miatt.

De elcsendesült a sziget vidámsága egy időre akkor is, amikor a Margitsziget mindenek által rajongásig szeretett patrónusa, József királyi herceg meghalt.

Mély gyász borult az egész nemzetre, de különösen fájdalmasan gyászolták a királyi herceget a sziget törzslakói. Szokolay Kornélné kezdeményezésére a királyi herceg kedves Margitszigetének kedvenc virágaiból hatalmas koszorút helyeztek a királyi herceg ravatalára.

De a gyász és fájdalom elmúlásával Szokolayné körülbelül két évvel ezelőtt újból visszatért a szigetre. Dombora Árpád és Liphay Ervin igazgatók kérésére, hogy *egy* kis élénkséget hozzon a szigetre, teaestéket rendezett *Dániel* Ernőné, Berzeviczy Albertné, báró Vojnich Sándorné, Schiffer Miksáné és Hegedűs Lórántnéval együtt. Ezeken a teaestéken az Operaház művésznői teljesen díjmentesen koncerteztek, mert a teaesték jövedelméből jutott a Nyomorék Gyermekek Otthonának is.

Már az első meghívóra a legjobb körökből körülbelül százötvenen gyültek össze, de leginkább hölgyek. Ez a férfi- és táncoshiány arra készítette Szokolayné, hogy táncosokról gondoskodjék. Személyesen meghívta tehát a Szent Imre kollégium

hallgatóit a Kereskedelmi Bank fiatalságát és így a második teadélutánra már vidám, jóhangulatú társaság került össze és táncolták végig a nagyszerűen sikerült estélyeket, úgyhogy hamarosan nagyon látogatott lett ismét a Margitsziget.

Irodalomtörténet egy legyezőn.

Ma egy-egy világhírességet irodalmi, művészi vagy politikai nagyságot autogrammért ostromolnak ismerősök, ismeretlenek, idegenek, akiket az illető érdekes személyiség soha nem látott és soha többé nem fog látni.

Mennyivel kedvesebb, poétikusabb volt a régi idők emlékkönyve, vagy falegyezője, melyre emléksorokat írtak, vagy azok: akiket meg akart a kedves és bájos tulajdonos tisztelni azzal, hogy elébük tette érzései közlésére, vagy akiktől emléksorokat kapni — megtiszteltetés volt.

Szokolay Kornélné legyezőjén mind a két kategóriából találunk emléksorokat, vallomásokat. Az irodalomtörténet, a közélet nagyjainak találkozóhelye ez a legyező, amint élénk csengnek megkapó írások nagyasszonyoktól is, akik így tettek hitet iránta való szeretetükről.

Jókai Mórtól, a költőfejedelemtől kezdve a szellemileg a legfrissebbek és legfiatalabbak közé sorozható s nemrég elhunyt Rákosi Jenő között mindenki, akinek írását őrzi ez a legyező, a magyar szellemi és társadalmi élet tényezője volt.

Méltatlannak érzem magamat arra, hogy másként, mint tiszteletteljes lebomlással másoljam le a nagy részben örök és halhatatlan emlékü írók gondolatait.

Íme az emléksorok:

Számtani feladvány.

Mi t ö b b ? Százsorszép, vagy mindig jó?

JÓKAI MÓR.

Kedves Móricz Bátyám! Mindig az volt az ambitióm, hogy nyomban utánad következhessek. Egy szép asszony legyezőjén teljesült ez az óhajtasom!

VARADI ANTAL.

Csábít a gondolat, hogy legalább a nevem forogjon egy szép asszony kezében és néha talán az ölében is.

SZATMÁRI MÓR.

*A meleg ellen használod e kis legyezőt!
Ha teleírják, kik szeretnek, kigyúlsz előbb!
Mert a szereld nem hűl — melegít.*

BEKSICS GUSZTÁVNNÉ.

A fiatalok a nők szírébe írják be nevüket — az öregek már csak a legyezőre.

FALK MIKSA.

Bolond dolog ugyan legyezőre írni, de egy szép asszonyért az ember szívesen veszi fel a bolond nevel is.

RÁKOSI JENŐ.

Vannak nők, akiket semmivel son lehet inkább megtéveszteni, mint az őszinteséggel.

CSAJTHAY FERENC.

Nem értem, miért hívják a legyezőt legyezőnek; inkább legyező-dnek kellene hívni.

KENEM GÉZA.

Ideál csak egy van, az is arra való, hogy elfelejtsük, de aki elfelejti, annak sohase volt ideálja.

FENYŐ SÁNDOR.

A világ legszebb, legérdekesebb gyönyörűsége egy szép asszony, de még szebb, még érdekesebb van, az két széf) asszony.

M URAI KÁROLY.

Az élei csupa jó szerepel oszt Irt a legtöbb fiatalembernek és mégis a legtöbbnek játéka elrontja egy szép asszony!

VÉRTESEY GYULA.

A báli terem ideáljait nem »Ő«-k, hanem azok a bizonyos «M á s»-ok kapják feleségül.

SALAMON ÖDÖN.

Csúnya szerszám a legyező: elfedi gyakran előtűnk a legszebbet, — máskor meg felfedi azt, amit takargatni szerelnénk.

BFNICZKYNÉ BAJZA LENKE.

Hisz ez még a legyezőnél is veszedelmesebb szerszám; nem legyező, hanem — emlékkönyv.

FEKETE IGNÁC.

Mily nemes, női hiúság, melyet csak irodalmi emléksorokkal kell legyezgetnünk.

KOZMA ANDOR.

Rendesen azok a legszebb emlékeink, amiket nem szeretnénk leírva, látni.

MIKSZÁTH KÁLMÁN.

Miért írok? A nő a legyezőt igen — de amit a legyezőre írunk, nem tartja szeme előtt.

BARTÓK LAJOS.

A teleirkált legyezőt is az asszonyi hiúság gondolta ki. Ahány tele rótt levél, — annyi hódoló. Igaz?!

MAGYARY KORNÉL.

Egy gondolat bánt engemet, hogy most nem jut eszembe egy valamirevaló gondolat sem.

KORBULY JÓZSEF.

A legyező fejedelmi jogar azon hölgy kezében, akinek nincs mit legyezgetni.

VEIGELSBERG LEÓ.

Asszony vagyok s így jobban tudom a teremtés legokosabb uránál is, jobban az összes «előttem szénáknál», hogy a legyező értékesebb legdrágább ékszerünkénél, és több legjobb barátunknál — mert összeesküvőt ársunk!

M. KORNISS ARANKA,

Hiszek a szerelemben. Ha e hitemet elvesztem, — elvesztem,

LÁZÁR BÉLA.

Engem kritikáimért; már ismételten provokáltak. Én nem provokálom a kritikát emléksorokkal,

MOLNÁR GÉZA,

*A legyező tenedek
Kedvenc oldal jegy vered,
Szereted- a legyezőt
S azért mégsem szereted
Hogyha csak a, legyező
Csapja néked a — szelet.*

MOLCOMES BÉLA BÁRÓ.

Legyező nyelvé.

*Csak legyezz, legyezz legyezőm,
Megértik a te nyelved!
És hirdesd, hirdesd érthetőn
A legszebb földi elvet:
Az elvtelen szerelmet...*

M AKAI EMIL.

Gondolatot... Hiszen ha ezt a legyezőt egy év múlva megkérdezem, mesélhet az majd helyettem is ...

SZŐTS PÁL.

*Ami író kezében a toll, az a nő kezében, a legyező.
Mindkettő gondolatot kelt és vágyat palástol.*

DEDEK CRESECUS LAJOS.

*Férfinak gyöngesége, nőnek ereje a szerelem. Asszonyom!
legyen erős!*

PORZSOLT KÁLMÁN.

*A legyező az egyetlen fegyver, amellyel csakis halálos sebeket
ütnek.*

MÁRKUS MIKSA.

*Szép dolog: az írók bölcs mondásokkal Jegyezgetnek egy szép
asszonyt.*

RÁKOSI VIKTOR (SIPULUSZ).

Az én Viktor barátomnak igaza van.

ADORJÁN SÁNDOR.

*Szavamra mondom, nem jut eszembe senuni elmésség.
Elfogadom:*

HERCZEG FERENC.

Keresd az asszonyi: — de hol!

FERENCZY FERENC.

Mit vétett ez a szegény legyező, nekem, neked, neki!...

ŐSZI KORNÉL.

Szép asszonymnak legyezője szereinek én lenni...

CSÁVOLSZKY LAJOS.

Ha én még legyezni tudnék!'

ÁGAI BÉLA.

*Nem! ne olvassa azt mindenki, amit én csak neki szeretnél?
elmondani.*

BÁRSONY PISTA.

*Közös kedves nyári otthonunk: a szépséges Margitsziget em-
lékére.*

ÁBRÁNYINÉ-KATONA CLEMEN TA.

A legyező a bájos asszonynak üde levegői hajt; legyezőre írni vén embernek fejfájást okoz, a legyező játéokra fiataloknak jó, nekem már baj.

HORVÁTH GYULA.

Szép asszonynak csak fehér lapot lehet és kell adni.

JANCSÓ DEZSŐ.

Ha volna legyező, mellyel az izzó szenvedélyt enyhíteni, a sajtó sebre balzsamot hinteni lehetne.

HEGEDŰS ISTVÁN.

Az asszony olvasva, a pénz elverni jó.

VIHAROS GERŐ ÖDÖN.

*A női szív mély mint a tenger,
Iszapot és gyöngyöt terem;
Van-é, ha oly merész is, eniber,
Ki elmondhatja: ismerem?*

UJVÁRY BÉLA.

*Szívesen közreműködöm egy szép asszony kívánságának legyez-
(jetésében).*

BALOGH PÁL.

*«Nincs mennyország, se pokol»,
hát az asszony mi?
Erre lessen félelni.*

D'AMANT LEO.

*A pokolnak és, mennyországnak közös kapuja van, melynél a
portás a szép asszon u.*

CSILLAG MÁTÉ.

Petőfit egy gondolat bántotta, engem egy se bánt.

SZOMÓRY EMIL.

Ne hűtse le soha semmi, legyező se, más se...

BRÓDY SÁNDOR. ,

*Nem szeretem a legyezőt
Szép asszonynak area előtt!*

LUBY SÁNDOR.

*Az Isten mindenütt jelen van. És csodálatos — sohasem olvas-
tam a nevét a jelenvoltak névsorában.*

HELTAI JENŐ

*Most már ez a legyező olyan, mint a színpad: világot jelentő
deszkákból áll.*

MOLNÁR FERENC.

A legyező a gondolatok garde des dames-ja.

BRÖDY ERNO.

*A gondolat meghal, mert ő csak az Időnek ura, a legyező
örökkévaló, mert a szerelemnek szolgája.*

HEGEDŰS LÓRÁNT.

*A legyezgetés oly művészet, amelyben a politikusok a hölgyek-
nél jártak iskolába.*

SINGER ZSIGMOND.

*A szépség ritka s még ritkább ezerszer
A női kellem bűvös mosolya:
Szép arcodat, hol annyi báj nevet rám,
E legyező ne fődje el soha!*

ÁBRÁNYI EMIL.

A legyező hűsíti az arcot, de a szívet nem!!

GRÓF CSÁKY ALBINNÉ.

*A legyező elvesztette eredeti rendeltetését. Többé nem hűsítő-
eszköz, hanem az asszonyi hiúságot legyezgető hevítőszer...*

LIPCSEY ÁDÁM.

*Ha az ami rajta van, olyan igéző volna, mint az, ami mögötte
mosolyog, ez a legyező a világirodalom egyik remeke volna.*

VÉSZI JÓZSEF.

Az e rovatban közlőitekért nem vállal felelősséget a szerkesztő.

BARNA IZIDOR.

E legyező mögött csak a nyelv vétkezhetik.

MÁRKUS JÓZSEF.

A legyező olyan mint a föld: «ápol és eltakar».

GELLERI MÓR.

*A legyező olyan mini a váltó: amíg nem írnak rá, addig ér —
ha rajta írásnk, oda az értéke. Ez a legyező az egyetlen kivétel...*

ŐSZI KORNÉL.

Hiszem és vallom, sőt esküvel erősítem, Vészi princípálisom sorait.

BOROS SOMA.

Egy szép asszony legyezőjére nem tanácsos az igazai írni, mert féltékenységre adhat okot.

FREUND JÓZSEF.

Ennyi híres név láttára szent borzalom fog el annak gondolatára, hogy náluknál szellemesebbnek kell lennem. Hál nem is próbálkozom.

MANDOVSZKY RICHÁRD.

A legyezőnyelvnek van egy nagy előnye, hogy senki sem érti meg.

FARAGÓ JENŐ.

Mennyi név, mennyi elmésség! Hiúságot ennél a legyezőnél több joggal legyező nem legyezhet.

CSERGŐ HUGÓ.

Pingálni nagyon könnyű mesterség, csak az a kár, hogy a saját sorsunkat nem tudjuk előre kiszínezni.

KEZDI KOVÁCS LÁSZLÓ.

Egy teleírt legyező: az írók irkája.

LUKÁCS SÁNDOR.

Az Isten napjának sugara méltóra, méltatlanra egyaránt hull, de akit szép asszony mosolya kitüntet, az méltán irigyelt az irigy világon.

PRÉM JÓZSEF.

Szép asszony lovaggá avatja azt, kit legyezőjével érint.

VEIGELSBERG LEÓ.

*Nagy hófúvás van a pusztába,
Szerelmes vagyok én magába.*

GERO KAROLY.

*Be fűtta az utat a hó!
Céltalanul jár a fakó!*

SZOKOLAY KORNÉL.

Szerencse, hogy míg idáig értek, — már elfáradtak.

ABONYI ÁRPAD.

(A legyező legvégére írt sorok.)

Királyi kitüntetés.

Szokolay Kornélné nagyszabású jótékony munkássága máv szinte legendás hírűvé lett a háborúelőtti esztendőkből. Akkor már nem volt olyan jótékonycélú akció, melyben tevékeny részt ne vett volna,

Így azután természetnek látszik, hogy a jótékony dámák között is mindinkább kialakult az a vélemény, hogy Szokolayné odaadó fáradozása megérdemelne királyi kitüntetést is.

De amikor a Gazdasszonyok Egyesületében ez a kívánság felmerült, annak váratlanul akadálya támadt. Nem Szokolayné személye miatt, — mert hiszen a vezetők egyértelműleg megállapították, hogy minden cselekedetével rászolgált arra, hogy végre legfelsőbb helyről is elismerjék munkásságát — hanem az volt az akadály, hogy sem a pártfogónő, özv. Batthyány Gézané, sem az elnöknő, Damjanich Jánosné, a vértanú özvegye, *nem ír alá kérvényt, és nem is kér semmit — Ferenc Józseftől.*

Szokolayné nem kereste a királyi kitüntetést, nem is számított arra, amikor lelkének egész erejével, szívének minden jóérzésével az elhagyottak és szegények segítésére szentelte életének javát. Mégis úgy érezték a hölgyek, hogy ha már felvetődött ez a gondolat, ha már szőnyegre került és megbeszélések tárgyát képezte, akkor azt véghez is kell vinni.

A Gazdasszonyok Egyesületének nagylelkű vezetői azonban mindenesetre a maguk részéről szükségéinek látták, hogy a királyi kitüntetés gondolatának felvetése kapcsán elismerésüket nyilvánítsák és éppen ezért az 1909. év december hó 14-én tartott választmányi ülésen az elnökség jónak látta a következő indítványt előterjeszteni:

1. A választmány fejezze ki elismerését Szokolay Kornélné választmányi tagnak az egyesület érdekében eddig kifejtett működéséért;

2. jelentse ki a választmány, hogy az egyesület érdekében súlyt helyez arra, hogy Szokolay Kornélné úrnő választmányi tag a jövőben is folytassa működését.

A választmány a javaslatához egyhangúlag hozzájárul, s mint határozatot Szokolay Kornélné úrnő választmányi taggal, jegyzőkönyvi kivonat útján, közölni rendeli;

miről Szokolay Kornélné úrnő választmányi tagot az elnökség ezennel értesíti.

Özv. gróf Batthyány Gézáné
pártfogónő

Timur József
egyesületi titkár

Grósz Albert né
alelnöknő

Ez a jegyzőkönyvi kivonat mindenesetre szép és becses elismerés volt Szokolay Kornélné részére, de nem elégítette ki a jótékony dámákat, akik a királyi kitüntetés eszméjét felvetették.

Amit pedig ezek a hölgyek kiterveztek, azt — mint a különböző akciók folyamán a siker érdekében megmutatták — véghez is tudtak vinni. Szokolayné akkor már ugyancsak ólénk tevékenységet fejtett ki a gróf Csáky Albinné elnöklete alatt álló Általános Közjótékonyági Egyesületben is, mint a választmány és a betegvédelmi bizottság tagja. Amit — érthető érzelmi okokból — nem kérhetett gróf Batthyány Gézáné es Damjanich János özvegye — Ferenc József királytól és császártól, azt kérhette gróf Csáky Albinné.

Azután elkövetkezett a legfelsőbb elismerése is Szokolay Kornélné munkásságának.

1911 szeptember hó 28-an kelt levélben értesíti Fülepp Kálmán Budapest székesfőváros főpolgármestere erről a következőkben:

Nagyságos Asszony!

Ő császári és apostoli királyi felsége folyó 1911. évi szeptember hó 13-án kelt legfelsőbb elhatározásával a közjótékony-ság terén szerzett érdemei elismeréséül Nagyságodnak a koronás arany érdemkeresztet legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.

Van szerencsém erről a legfelsőbb kitüntetésről a Belügy-miniszter úr Önagyméltóságának f. évi szeptember 23-án 5982/b. ü. sz alatt kelt leirata alapján tudomásul értesítem.

A kitüntetés általános örömet keltett a jótékony hölgyek körében és elhalmozták szerencsekívánataikkal. A Gazdasszonyoknál gróf Batthyány Gézáné felkérésére a kiváló szónok, *Ruffy Pál*, a Közjótékonyági Egyesületben gróf *Csáky Albinné* üdvözölték az elnökség nevében meleg szavakkal és nagy szeretettel, a megérdemelt kitüntetés alkalmából.

SZOKOLAY KOSSÉLNÉ.

(Székely Aladár felvétele 1906-ban.)

Az összes lapok nagy elismeréssel emlékeznek meg Szokolay kitüntetéséről.

A *«Pesti Hírlap»* is hosszabb közleményben emlékezik meg a következőkben a kitüntetésről:

— *Szokolay Kornélné kitüntetése.* A király a miniszterelnök előterjesztésére a hivatalos lap közlése szerint Szokolay Kornélnét a koronás arany érdemkereszttel tüntette ki, közjótékony-sági és társadalmi téren kifejtett sok évi eredményes tevékenységének elismeréséül; Szokolay Kornélné negyedszázad óta buzgólkodik szeretettel, szorgalommal, ötletességgel a szegény emberek segítésének. Könyörületes társadalmi munkájában az utóbbi huszonöt év alatt ezen a téren alig volt számottevő mozgalom, amelyből ez a nemesszívű úrnő ki ne vette volna a maga részét; alig volt jótékonycélú egyesület javára rendezett jelentősebb bazar és ünnepély, melynek szervezésében vagy sikere biztosításában közre nem működött volna.

A Magyar Gazdasszonyok Országos Egyesületében a Gyermekvédő Egyesületben, a Fővárosi Szegény Gyermekkert Egyesületben, a Nagypénteki Református Társaságban, az Országos Gyermekszanatórium Egyesületben, az Országos Gyermekvédő Ligában, az Általános Közjótékony-sági Egyesületben, a Dunántúli Közművelődési Egyesületben, a Tulipánkert Szövetségben, a Védő Egyesületben, a IX. ker. Jótékony Nőegyesületben, a Csecsemő- és Anyavédő Egyesületben, a VII. és IX. kerületi Közjótékony-sági Bizottmányban, úgyis mint hatósági szegény gyám, a Vörös Kereszt Egyesületben, a Szamaritánus Egyesületben stb. mindig az elsők között küzdött az emberbaráti célok érdekében. A király ezeket a jelentős érdemeket és kiváló szolgálato-kat jutalmazta meg, midőn a koronás arany érdemkereszttel díszítette fel Szokolay Kornélnét.

A többi lapok is mind a legnagyobb elismeréssel emlékeznek meg a kitüntetés alkalmával fáradhatatlan munkásságáról.

BEFEJEZÉS.

Ezt a könyvet tulajdonképpen az 1920-ban elhunyt atyai barátomnak, Szokolay Kornélnak kellett volna megírni. Ő lett volna hivatva arra: egyrészt, mert jóságos lelke, nemes szíve, írói készsége hivatottá tette erre a feladatra, másrészt, mert hiszen a háború kitöréséig eltelt 30 esztendő jótékony mozgalmában a felesége által benne élt, azoknak passzív szereplője és részese volt. De ismerve Szokolay Kornél szerénységét, minden emberi hiúságtól mentes egyéniségét, ha el nem ragadta volna körülölköz a sors kifürkészhetetlen akarata: *akkor sem írta volna meg ezt a könyvet*, csak azért, mert a — felesége munkájáról is van benne szó.

Pedig a magam részéről úgy érzem, hogy ennek a könyvnek meg kellett íródnia. Hogy nekem jutott e feladat, boldog örömmel végeztem el, ha jóságos barátom, Szokolay Kornél elinulasztotta ezt az egyetlen kötelezettséget, amíg élt — hála-ból, tiszteletből, szeretetből klasszikusveretű, nemes személye iránt.

Hiszen mint újságíró, mint publicista, Szokolay Kornél a legkiválóbbak közé tartozott, mint ember: puritán magyar úr. Ismeritek őt mindenütt, fenn és lenn egyaránt. S abban az időben, amikor még nem kellett a rangokhoz, címekhez más, mint valóságos érdem: Szokolay Kornél, az újságíró, királyi kitüntetést kapott. Való, hogy csöndesen értékes munkát végzett. Több darabját mutatta be az Uránia Tudományos Színház, felolvasásokat tartott, de leginkább a külpolitika azon részébe mélyedt el, amely a legfáradtságosabb volt: Bosznia-Hercegovina kérdéseivel foglalkozott. Kállay Béni akkori közös pénzügyminiszter is barátságába fogadta és 24 éven át állandóan igénybevette képességeit, úgyhogy 1896-ban, a millenniumi kiállítás alkalmával rendezett Bosznia-Hercegovina-i osztályt is mint főtitkár szervezte

SZOKOLAY KOHNÉL,

(Erdélyi fotóműve.)

meg. 1911 február 17-éi értesítette gróf Khuen-Héderváry Károly akkori miniszterelnök, hogy a «sajtóirodalom terén szerzett érdemei elismerésül» a király a Ferencz József-rend tiszti keresztjével tüntette ki.

A királyi kitüntetés után néhány év múlva betegágnak esett Szokolay Kornél. Hiába volt minden odaadó ápolás, állapota mind rosszabbodott. Hosszú esztendőkön át tartó betegség után .1920 december Ki-an közeledni érezte¹ halálát. Végrendele-t/ csinált.

«Elsősorban végtelen köszönetemnek és elévülhetetlen há-lámnak adok kifejezést ama odaadó szeretetért, mellyel felesé-gem, szül. Puszkay Mariska közel negyven éven keresztül tiszta és igaz boldogságban részesített és külön ama fáradhatatlan és önfeláldozó ápolásért, mellyel súlyos betegségemben gon-dozott.»

Majd a vagyoni rendelkezések után azt kívánja:

«Temetésem lehetőleg egyszerű, úri. temetés legyen.

Koporsóm után rendjelet ne vigyenek. Sírom lehetőleg a Kerepesi temető egy szabadabb helyén legyen, hogy később sze-retett feleségeim nyugvóhelye mellettem lehessen.;

S alig néhány nappal utolsó akaratának kifejezése után Szokolay Kornél nemes szíve megszűnt dobogni...

Szokolay Kornélné, amíg férje betegágyban volt és ápolásra szorult és halála után néhány évig visszavonult a közszereplés-től. De -- mint előzőleg olvasható volt két évvel ezelőtt már a kedves Margitszigetén újból tevékenykedett és az utcai gyűjtő-sátrak körül és egyik-másik még funkcionáló egyesületben ismét, korát meghazudtoló frissességgel és agilitással dolgozik azért, amiért egész életében fáradozott: segíteni a szegényeken, árvá-kon, elhagyottakon....

TARTALOMJEGYZÉK.

	Oldal
Bevezetés	3—5
A jótékonyegyleti hölgy típusa	7
Egy érdekes házasság	7—12
Gróf Csákyiné — Szokolay Kornélné.....	12—13
Bekapcsolódás az egyletek működésébe.....	13
Országos Lelencház Egyesület	14
Fővárosi Szegény Gyermekkert Egylet	14—15
Felnőtt Szegényeket Felruházó Egyesület	15
Országos Gyermekvédő Egyesület	15
Samaritánus Egyesület.....	15—16
Testi és Szellemi Fogyatközásban Szenvedőket Gyámolító Országos Egyesület	16
Gyermekvédő Liga	16—18
Országos Magyar Iskola Egyesület	18—19
Országos Gyermekszanatórium Egyesület	19
Országos Anya- és Csecsemővédő Egyesület	19
IX. kerületi Jótékony Nőegylet.....	19—20
D. M. K. E.	20
Nagypénteki Református Társaság	20
Gazdasszonyok Egylete	20—22
Hivatalos szegénygondozás.....	22—23
József kir. herceg Szanatórium Egyesület	23
Nyomorék Gyermekek Országos Otthona.....	23
Collegium Marianum	23
Vörös Kereszt Egylet -.....	23
Magyar Családok Országos Egyesülete	23
I. ker. Általános Közjótékonyági Egyesület	23
Ney Dávid műemlék.....	23
Állatvédő Országos Egyesület.....	23
Magyar Királyság Pártja	23
Nemzetközi Orvoskongresszus.....	23
A közjótékonyági akciók	24
Rózsáünnepély a Múzeumkertben.....	26
Jókai a felolvasóasztalnál	27
Szeretet Országos Egyesület.....	28
Gyűjtés a templomokban.....	28
Tavaszi ünnep az Erzsébet-téren.....	28

	Oldal
Felruházó ünnep.....	29
Farsangi búcsú.....	29
A Tulipán-mozgalom.....	29—33
Kerti ünnep a Gerbeaud-pavillonban.....	33—34
Kiállítás magyar ipartermékekből.....	34
D. K. E. művészestélye.....	34
Magyar nők Mikszáth-ünnep.....	34—35
Pezsgőestély és bazár.....	35
Gyermekünnepély az Erzsébet-téren.....	35—36
Empire-tea.....	36
Gyermekkarnevál a Vigadóban.....	36
Budapesti Nagy vásár.....	36—37
A jótékony hölgyek patrónusai.....	38—39
Sándor Erzsi ezüstkoszorúja.....	39—40
Ötszáz férfizarándok — egy asszony.....	40
Biztosítás Szokolayné ellen.....	40—41
A Margitsziget felfedezése.....	41—48
Irodalomtörténet egy legyezőn.....	48—54
Királyi kitüntetés.....	55—58
Befejezés.....	59—61

KÉPEK JEGYZÉKE.

Szokolay Kornélné.....	1
Gróf Csáky Tivadar.....	9
Gróf Csáky Tivadarné.....	9
Szokolayné, József Ágost királyi herceg csacsifogatán.....	17
Rózsaünnepély.....	25
Pezsgős sátor.....	31
Szokolay Kornélné 1930.....	57
Szokolay Kornél.....	60